

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Bakalářská práce

Technické památky ve vybraném regionu a jejich využívání v cestovním ruchu

Vypracovala: Sabina Feráková
Vedoucí práce: Ing. Iveta Broučková, Ph.D.

České Budějovice 2019

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Sabina FERÁKOVÁ
Osobní číslo: E15185
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Obchodní podnikání
Téma práce: Technické památky ve vybraném regionu a jejich využívání v cestovním ruchu
Zadávací katedra: Katedra obchodu a cestovního ruchu

Zásady pro vypracování

Cíl práce:

Cílem práce je charakterizovat technické památky jako atraktivitu cestovního ruchu, analyzovat jejich současné využívání účastníky cestovního ruchu ve vybraném regionu s návrhem možností jejich využívání v budoucnu.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury
2. Sběr dat – řízené rozhovory, sekundární zdroje
3. Analýza využívání technických památek v cestovním ruchu ve vybraném regionu
4. Návrh možností dalšího využívání technických památek v cestovním ruchu

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární přehled. 3. Cíle a metody. 4. Analýza a syntéza poznatků z vlastního zkoumání. 5. Vlastní návrhy. 6. Závěr. 7. Seznam literatury. 8. Summary. 9. Přílohy.

Rozsah pracovní zprávy: 40-50 stran
Rozsah grafických prací: dle potřeby
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

Dvořáková, E. (2001). *Ochrana technických památek*. In. Otázky ochrany a péče o technické kulturní památky a průmyslové dědictví. Sborník. Ostrava: Státní památkový ústav.
Jakubíková, D. (2012). *Marketing o cestovním ruchu*. Praha: Grada Publishing.
Palatková, M. (2006). *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu: Jak získat více příjmů z cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing.
Pike, S. (2016). *Destination Marketing Essentials*. Oxford: Routledge

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Iveta Broučková, Ph.D.
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 12. dubna 2019

.....
Sabina Feráková

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala především vedoucí práce, paní Ing. Ivetě Broučkové, Ph.D. za její pomoc, cenné rady, velikou ochotu a trpělivost během zpracování. Dále bych chtěla poděkovat všem zástupcům technických památek, které byly vybrány pro tuto práci, za jejich ochotu a zapojení do výzkumu. V neposlední řadě děkuji všem přátelům a rodině za podporu během mého studia.

Obsah

1. Úvod	7
2. Literární přehled	8
2.1. Produkt cestovního ruchu	8
2.2. Atraktivity cestovního ruchu	9
2.2.1. Přírodní atraktivity	10
2.2.2. Organizované atraktivity	11
2.2.3. Sociální atraktivity	12
2.2.4. Kulturně – historické atraktivity	13
2.3. Technické památky	14
2.3.1. Klasifikace technických památek.....	14
2.3.2. Ochrana technických památek	16
2.3.3. Péče o technické památky	19
2.3.4. Využití technických památek v cestovním ruchu	20
3. Cíle a Metody	23
4. Analýza a syntéza poznatků z vlastního zkoumání	26
4.1. Ostrava jako region cestovního ruchu	26
4.2. Technické památky Ostravy	28
4.3. Technické památky využívané v cestovním ruchu	31
5. Vlastní návrhy	36
6. Závěr	47
7. Summary	48
8. Seznam literatury.....	49
9. Seznam obrázků a tabulek.....	53
10. Seznam příloh.....	54
Příloha č. 2	58
Příloha č. 3	61

1. Úvod

Pojem technické památky se začal objevovat až v novodobých dějinách s porovnáním dřívějšími historickými slohy a uměním. Nejdříve tomu bylo ve 20. století, kdy mnoho podniků a firem zaměřených nejen na těžký průmysl se začaly rušit a zavírat a začalo se poukazovat na historickou hodnotu těchto objektů a památek. Během této doby se hledalo nové řešení využití těchto objektů. Až díky několika architektů a studentů se podařilo prvním objektům vdechnout nový život.

Většina technických památek patří pod památkovou ochranu kvůli svému originálnímu a výjimečnému technickému složení a stavbě, ale také pro svůj historický význam pro danou oblast. Bohužel, spousta památek nebyla zachráněna a byla zbourána, nahrazena jinými objekty, nebo ponechána vlastnímu osudu. To se právě v posledních 20 letech začalo měnit a objekty se opět otevřely veřejnosti a připomínají své původní využití.

Některá města vznikla a získala slávu právě díky technickým objektům. Další města byla založena kvůli objevu nerostných surovin a následného vzniku a vývoje například hutnictví, těžkého průmyslu atd.

Hlavním cílem práce je navrhnout využití technických památek v cestovním ruchu. Tím bude zvýšen význam technických památek v cestovním ruchu, ale také atraktivita regionu, ve kterém se nachází. Dílčími cíli je charakterizování technických památek a jejich současný stav a zjistit možnosti pro další využití technických památek v cestovním ruchu ve vybraném regionu, přesněji ve městě Ostrava.

2. Literární přehled

Cestovní ruch, jak uvádí Hesková (2011), je společensko – ekonomický jev nejen z pohledu jednotlivce, ale celé společnosti. Jinými slovy, ukazuje pohyb lidské populace za předpokladu poznávání, rekreací a splnění svých snů z krásné dovolené. Cestovní ruch je součástí stylu života převážně obyvatel z ekonomicky vyspělejších zemí.

S tímto názorem se také shoduje již Malá (1999) a navíc uvádí, že se cestovní ruch postupem času stal nedílnou částí současné moderní společnosti.

Přesná definice cestovního ruchu, zazněla při mezinárodním kongresu organizace UNWTO již v roce 1991. Definice této organizace vypadá následovně:

„Cestovní ruch zahrnuje činnosti osob, které cestují na místo mimo jejich trvalé bydliště a pobývají zde nejvýše do jednoho roku pro rekreační, obchodní a jiné účely, které nesouvisejí s vykonáváním výdělečné činnosti v navštíveném místě“ (World Tourism Organisation, 2011).

2.1. Produkt cestovního ruchu

Za produkt cestovního ruchu lze považovat veškerou nabídku, která se na trhu cestovního ruchu vyskytuje a dokáže potřeby účastníků cestovního ruchu uspokojit. Má také vlastnost vytvořit komplexní balíček zážitků. Jde převážně o balíček služeb, které nabízí zvolená destinace, čemuž se říká primární nabídka, a také o firmy a organizace cestovního ruchu, což je sekundární nabídka. Z ekonomického pohledu lze říci, že produkt cestovního ruchu je balíček volných statků, zboží, služeb a veřejných statků, které návštěvník během své cesty využívá a spotřebovává (Hesková, 2011).

Trochu jednodušeji popisují produkt cestovního ruchu Pásková & Zelenka (2002) a Jakubíková (2012). Shodují se na názoru, že se jedná o veškerou nabídku jak privátního, tak veřejného subjektu, který podniká v oboru cestovního ruchu nebo ho koordinuje. Jakubíková (2012) dále na produkt ovšem nahlíží i z marketingového pohledu, kde mimo jiné uvádí, že produkt nemusí být chápán pouze jako fyzicky uchopitelné zboží, ale může vyjadřovat určitou hodnotu pro zákazníka.

2.2. Atraktivita cestovního ruchu

V rámci cestovního ruchu můžeme rozlišovat atraktivitu, kvůli kterým lidé cestují a díky kterým cestovní ruch existuje. Podle Galvasové & kolektivu (2008) se jedná o velice důležitou složku, která tvoří primární nabídku cestovního ruchu. Jedná se o cílová místa bez ohledu na to, zda jsou vytvořena přírodou či lidskou činností. Atraktivita cestovního ruchu také přispívá k rozvoji cestovního ruchu, díky vytváření prostředí, kde dochází k určování vlastnosti a schopnosti se prosadit jakož to cíl účastníků cestovního ruchu.

Na druhou stranu Goeldner & Ritchie (2014) hovoří nikoliv o atraktivitách cestovního ruchu, ale o atrakcích. Ovšem svým pohledem na danou problematiku se shodují s předchozími autory, a navíc doplňují názorem, že bez těchto atrakcí by nebylo možné rozvíjet primární služby cestovního ruchu jako jsou doprava, ubytování, stravování, a tak dále. Mimo jiné, také by to zapříčinilo malou poptávku po těchto službách. Také se zaměřují na ekonomickou stránku atrakcí cestovního ruchu. Uvádí, že v atrakcích cestovního ruchu nezůstává takové množství peněz, jako právě v primárních službách cestovního ruchu. Při zájezdu jde právě velký tok peněz např. do dopravy a opravdu jen minimální část rozpočtu na zájezd jde do atraktivit jako jsou hrady, zámky, zábavní parky atd.

Již Malá (1999) pohlíží na atraktivitu cestovního ruchu stejným způsobem jako ostatní autoři. Uvádí, že se jedná o hlavní část nabídky cestovního ruchu bez ohledu na to, zda daná atraktivita byla vytvořena člověkem, nebo přírodou. Atraktivita cestovního ruchu také uspokojují potřeby účastníků a jsou schopné se prosadit na trhu a zaujmout účastníka, tak aby navštívil danou atraktivitu.

Middleton, Fyall, & Morgan (2009) uvádí navíc k tvrzením předchozích autorů, že atraktivita pomáhají vytvořit v účastnících cestovního ruchu pozitivní či negativní pocit navštíveného místa. Pomáhají také k tvorbě zážitků a tím si jednotlivá místa také zvyšují svou konkurenční schopnost.

Podle Malé (1999) a Galvasové & kolektivu (2008) můžeme rozdělit atraktivitu do několika skupin. V dané skupině jsou vždy atraktivita, které mají stejné nebo podobné vlastnosti, charakteristiku, vzhled apod. Jedná se o skupiny přírodních atraktivit, kulturně historických atraktivit, organizovaných atraktivit a sociálních atraktivit.

2.2.1. Přírodní atraktivity

Jedná se o atraktivity, jak už vyplývá z názvu, které vytvořila příroda a nevznikly v důsledku lidské činnosti. Pásková & Zelenka (2002) hovoří o přírodních atraktivitách jako o motivaci k cestování při orientaci cestovního ruchu na přírodu.

Jak uvádí Malá (1999) jde o atraktivity, které jsou většinou částí určitého širšího prostoru a jde o nejvlivnější podmínkou pro rozvoj cestovního ruchu. Do těchto atraktivit, lze zařadit:

- **Vodní plochy a toky** – zde můžeme zařadit řeky, jezera, rybníky, moře apod., které jsou důležité pro rekreační oblasti.
- **Terén a jeho různorodost**–do této skupiny patří např. roviny a hory.
- **Klimatické podmínky**–jsou zásadní podmínkou pro návštěvu některých jiných přírodních atraktivit, které lze vidět pouze v dané době a během sezóny.
- **Faunu a flóru**–důležitým faktorem v této skupině jsou porosty, většinou lesy. Velice oblíbenou atrakcí je pozorování divoké zvěře ve svém přirozeném prostředí. I tyto faktory dotváří obraz a atmosféru daného prostředí.
- **Přírodní zajímavosti**– jsou to přírodní zvláštnosti, mezi které patří jeskyně, ponorné řeky, vodopády, gejzíry apod. Jsou to velice vyhledávané atraktivity nejen při poznávacích zájezdech, ale také ve výletním cestovním ruchu.
- **Léčivé prameny** – bez těchto předpokladů a zdrojů by nebylo možné rozvoje lázeňského cestovního ruchu.

Galvasová & kolektiv (2008) připomíná, že je potřeba se o tyto přírodní atraktivity, při častých a početných návštěvách účastníků cestovního ruchu, starat a chránit je, a nejen o ně, ale o celou přírodu. Turisté právě při svých návštěvách takovýchto atraktivit poškozují přírodu ať už úmyslně či neúmyslně. Mohou trhat rostliny a svou chůzí poškozovat přírodní vegetaci a ničit tak i vzácné druhy rostlin nebo mohou po sobě zanechávat odpad, který přírodě svým rozkladem neprospívá.

Nejen samotné chození po přírodě a zanechávání odpadků, trhání rostlin a udusávání vegetace škodí přírodě. Životní prostředí poškozují i způsob dopravy na dovolenou. Jenom při zamyšlení nad otázkou, kolik lidí je převezeno pomocí letecké dopravy na dovolenou a zpět, je to obrovské množství. I samotné chování lidí na dovolené může životní prostředí ovlivnit, a to nemusí vůbec chodit do lesa nebo se vzdalovat od hotelu. Negativní vliv má třeba větší produkce odpadu a spotřeba energií a vody (Erhlich, 2013).

Jako příklad dopadu cestovního ruchu na životní prostředí si lze uvést následující příklad s vodou. V roce 2017 v Paříži bylo nařízeno zajistit čistou vodu a zároveň vyčistit odpady nejen pro 12 milionů obyvatel tohoto města, ale také pro 34 milionů návštěvníků, kteří jsou zde na dovolené. Jen pro zajímavost, turisté tvoří 9 % z celkové spotřeby vody v Evropě. Je potřeba se také podívat do Barcelony. Toto město má přirozeně nedostatek vody a s rostoucím cestovním ruchem je vody stále čím dál tím více potřeba. V Barceloně je 1,6 milionů obyvatel a podle místních úřadů toto město navštívilo v roce 2017 14,5 milionů návštěvníků. Velký růst návštěvníků před pár lety, přesněji v roce 2008, způsobil velkou letní vodní krizi. Jen před létem byla místní vodní nádrž naplněna pouze zhruba do 25 % celkového objemu. Tímto nedostatkem vody byla Barcelona nucena dovážet vodu z jiných částí Španělska nebo dokonce až z Francie, a to za pomoci lodních tankerů. Ovšem ani velké množství vody není dobré. Jelikož stále dochází k likvidování přírody a výstavby nových komunikací nebo ubytovacích zařízení, tak není příroda schopna absorbovat větší množství vody při povodních. Pro příklad lze uvést na Praze. Hlavní město České republiky v roce 2002 zasáhla velká povodeň při které zemřelo 17 lidí a dalších 40 000 muselo být evakuováno. Celková škoda byla vyčíslena na 1 miliardu EUR. A toto povodňové nebezpečí hrozí bezmála 20 % evropských měst (Evropská agentura pro životní prostředí, c2018).

2.2.2. Organizované atraktivity

Galvasová & kolektiv (2008) popisuje organizované atraktivity jako projekty nebo produkty, které jsou vytvořené a zorganizované člověkem. Mezi jejich přední vlastnosti patří to, že nejsou materiálně úzce spjaté s danou destinací. Díky této vlastnosti je možné rozvíjet tento druh cestovního ruchu i v jinak nevýznamných a ničím zajímavých místech. Ovšem jsou také organizované atraktivity, které jsou vázané na danou oblast. Jako příklad takových atraktivit můžeme uvést folklórní slavnosti a tradiční společenské akce.

Opět je potřeba si vymezit, které atrakce do této skupiny patří. Malá (1999) sem řadí filmové festivaly, veletrhy, hudební a divadelní festivaly, výstavy, již zmiňované folklórní slavnosti, ale také kongresy, přehlídky, sportovní soutěže a akce apod.

Galvasová & kolektiv (2008) se zaměřuje i na výhody a nevýhody těchto atraktivit. Mezi výhody řadí rovnoměrné rozložení, a hlavně zvýšení návštěvnosti dané oblasti. Tím naráží na nevýhody, což jsou z ekonomického hlediska velké náklady

na zorganizování a pořádání akcí. Další a velkou nevýhodou je časová omezenost dané akce. Většinou pořádané festivaly, výstavy atd. trvají několik dní, nikdy ne však delší dobu.

Pořádání veřejných akcí, jako jsou festivaly, sportovní události, výstavy atd. jsou velice příznivou atrakcí pro rozvoj cestovního ruchu. Tyto veřejné akce velice často slouží jako zajímavé lákadlo pro navštívení mimo sezónu dané destinace, které mimo jiné příznivě působí na celkový vzhled destinace. Podle statistik navštíví víkendovou akci průměrně 222 000 osob. Taková velká účast návštěvníků vyžaduje také pomoc 2 000 dobrovolníků, díky kterým může vůbec taková akce proběhnout. Když rostou festivaly a veřejné akce, tak roste také zaměstnanost, protože se vytváří nová pracovní místa třeba v managementu festivalů. Veřejné akce jsou velkým příjmovým zdrojem nejen pro ekonomiku, ale i cestovní ruch (Goeldner & Ritchie, 2014).

2.2.3. Sociální atraktivity

Při vyslovení tohoto termínu si málokdo dokáže představit, jaké atraktivity by sem mohly patřit. Galvasová & kolektiv (2008) vysvětlují, že se jedná o atraktivity, které jsou spjaty se stylem a způsobem života obyvatelstva v dané destinaci. Také předvídá, že u účastníků cestovního ruchu bude čím dál, tím víc vyhledávanější cestování s poznáváním právě odlišných kultur a stylu života.

Malá (1999) zařazuje do sociálních atraktivit tradice a zvyky obyvatel dané destinace, tradiční jídla a celou gastronomii, již zmiňovaný způsob života apod.

Velká návštěvnost daných destinací může vyvolat nepokoje a nespokojenost místních obyvatel. Taková velká nespokojenost se začala projevovat v roce 2017 ve velkých evropských městech jako je Barcelona, Benátky, Řím nebo Dubrovník. Velkým ohniskem těchto problémů je Španělsko, kde během roku 2017 přijelo okolo 75,6 miliónů turistů. Velký nekontrolovaný příliv turistů např. způsobil velký nárůst používání aplikace Airbnb a tím tak došlo k nepřirozenému růstu cen nemovitostí na trhu. V Barceloně dokonce rozřezávali místní občané pneumatiky autokaru. V Benátkách, kde je 55 tisíc obyvatel a ročně toto město navštíví 20 milionů turistů, vypukli nepokoje. Demonstrovalo okolo 2 000 obyvatel kvůli stejnému důvodu jako v Barceloně, a to vysoké ceny za nemovitosti a také veliké turistické lodě, která neprospívá životnímu prostředí. Problém s výletními loděmi má také město Dubrovník, kde místní starosta nechal umístit kamery pro případ zpomalení nebo zastavení přicházejícího davu turistů.

Dubrovniku mimo jiné hrozí kvůli těmto problémům vyškrtnutí ze seznamu UNESCO. UNWTO se snaží těmto oblastem pomoci a dává jim doporučení, jak zamezit a korigovat velký příliv turistů na jedno místo (Halamka & kolektiv, 2017).

2.2.4. Kulturně – historické atraktivity

Pásková & Zelenka (2002) říkají, že jako kulturní atraktivitu považujeme atraktivitu, která je zřízená na tradicích a historických událostech dané destinace. Může se jednat také o historické pozůstalosti z dřívějších dob. Již podle Malé (1999) jsou pořád, více oblíbenějším motivem k cestování. I zde můžeme atraktivity rozdělit do několika skupin. Jsou to:

- **Lidová umění** – zde můžeme zařadit lidová tradiční řemesla, umělecká výroba apod.
- **Kulturní ústavy** – touto skupinou jsou myšlené muzea, galerie, archivy, obrazárny atd.
- **Historicky a kulturně důležitá místa** – jedná se o místa, která jsou spjatá s důležitými historickými událostmi v dané destinaci (např. památníky významných osobností a událostí, rodiště známé osobnosti, bojiště)
- **Architektonické dědictví** – do této skupiny je zařazeno vše co si jako první představíme pod termínem kulturně – historické atraktivity. Patří zde tvrze, hrady, hradiště, zámky, zříceniny, církevní stavby, lidové stavby, pohřebiště apod.
- **Technické památky** – zde se řadí technické zařízení, jako jsou mosty, vodárny, mlýny, doly otevřené pro veřejnost a další.

2.3. Technické památky

Na základě předchozího rozboru atraktivit cestovního ruchu lze zařadit technické památky do kulturně – historických atraktivit. Je tedy důležité se nejprve na tento pojem více zaměřit. Podle zákona § 2 číslo 20/1987 se rozumí kulturními památkami věci movitého či nemovitého charakteru, případně jejich soubory, které jsou důkazem životního stylu, historického vývoje a prostředí společnosti od počátečních dob až po tu dobu dnešní. Jedná se o věci, které byly vytvořeny lidskou činností, a to v nejrůznějších oborech s hodnotou revoluční, historickou, uměleckou, ale i vědeckou a technickou. Kulturní památky mají velice úzký vztah k historickým událostem a důležitým osobnostem (Zákon o státní památkové péči, 1987).

V zákonu se lze setkat právě s pojmem technika, z toho důvodu lze říci, že i technické objekty, stavby apod. mohou být bezpečně nazývány jako technické památky.

Pásková & Zelenka (2002) se zmiňují o technických atraktivitách cestovního ruchu a jako podobný název uvádějí technické památky. Dle jejich názoru se jedná o technické aparatury, stavby, neobvyklé technické řešení nebo stavby, které jsou vzhledem k ostatním stavbám svým charakterem nezvyklé. Tyto technické atraktivity cestovního ruchu se pak stávají cílem návštěv účastníků. Dodávají také, že technická památka je konstrukce, neobvyklé technické řešení nebo technické zařízení, které není již dále využíváno ke svému účelu a je velice zajímavé svým vzhledem, dochovaným stavem, umístěním apod.

Na druhou stranu Národní památkový ústav (n.d.) uvádí, že technické památky jsou památky neobvyklého druhu, které mají svůj speciální charakter a hodnotu. Jedná se o dochované části nejen výrobních strojů, zařízení nebo budov, u kterých je potřeba zvláštní pozornosti a péči. Při obnově těchto památek je také potřeba brát ohled na specifickou péči.

2.3.1. Klasifikace technických památek

Při samotných začátcích snahy o ochranu technických památek po druhé světové válce se začal sepisovat seznam památek, kde byly památky rozděleny podle důležitosti jejich ochrany a podle jejich dokládajících hodnot (Mazáč, 2003).

V té době šlo o skupiny:

- I. Kategorie: řadily se sem stavby, které se dochovaly jako originální celek technického objektu a byly důležitým prostředkem pro další technický vývoj.
- II. Kategorie: zařazovaly se sem objekty, které dokumentovaly technický proces a vývoj výroby v určitém časovém úseku.
- III. Kategorie: vpisovalo se sem vše ostatní, co nebylo zapsáno do předchozích dvou kategorií, většinou se jednalo o objekty, které se nedochovaly v úplné originální podobě, nebo byly postupem času modernizovány.

Je velice pochopitelné, že nejvíce památek bylo zařazeno ve třetí kategorii a to dokonce 45 %. Na druhou stranu, nejméně památek bylo zařazeno do první kategorie (pouhých 15 %), a přitom se jedná o nejsilnější skupinu památek.

Mazáč (2003) dále popisuje možnost řazení technických památek do skupin podle vědního oboru. Jelikož se technické památky postupem času bouraly a uvolňovaly se tak prostory pro vybudování nových objektů, nebo byly památky pozměněny a docházelo ke změnám zařazení do kategorií, přestalo se toto zařazení používat. Jelikož v současnosti je velké množství dochovaných technických památek, lze je rozdělovat o něco detailněji, a to právě podle vědního oboru. Takovéto skupiny jsou např. doprava, hornictví, chemický průmysl, keramika a porcelán, sklenářství, papírenství, lázeňství, architektura průmyslových staveb, textilnictví a spousta dalších.

Lednický (2004) upozorňuje na fakt, že technické památky jsou různorodé a lze u nich rozlišovat výrobní záměr, který rozlišuje specifické rysy a povahu každého druhu. Tento autor rozděluje technické památky do následujících skupin:

- **Hornictví a hutnictví** – autor zde uvádí památky, které patří k jednomu z nejstarších oborů. Díky těmto památkám mohlo docházet ke geologickému vývoji, tvorbě významných ložisek nerostných surovin nebo drahých kamenů. Zde patří doly, hamry a vlastně vše, co souvisí s hornictvím a hutnictvím. Patří sem i kovárny, které souvisí právě se zpracováním železa.
- **Zpracování zemědělských produktů** – jedná se o největší skupinu, a to z toho důvodu, protože se zde řadí vodní a větrné mlýny, které se dochovaly v lidových formách na mnoha místech. Dále zde patří památky vinařství, jejichž základy pochází z dob středověku, nebo s o něco mladší tradici pivovarské památky, u kterých bylo potřeba mít právo várečné.

- **Památky textilní výroby** – památek tohoto druhu se mnoho nezachovalo z důvodu velice rychlého přestupu z manufakturní výroby na průmyslovou výrobu. Docházelo také k nepřetržité modernizaci a přestavbám a kvůli tomu se dochovaly pouze torza nebo různé části původních textilních strojů.
- **Památky výroby sklářské, keramické a meltovin** – nejstarší zmínky o keramice a sklářství pochází z dob hlubokého středověku. I v tomto oboru nastala prudká modernizace a moc dochovaných památek není. Sklářny byly předělány na památníky nebo stojí v dezolátním stavu zcela bez povšimnutí. S keramickými památkami to bohužel není jiné. Keramickou činnost reprezentuje na příklad pec z Thunovské porcelánky z konce 18. století v Klášterci.
- **Vodárenství** – do této skupiny lze zahrnout vodní stavby od gotického slohu až po současnost. Řadí se sem např. vodní kašny, akvadukty, vodní rozvody po městech, a to nejrůznějšího architektonického slohu. Autor upozorňuje na vodárenské věže, které v mnoha městech dotváří vzhled města.
- **Komunikační a vodní stavitelství** – zde se řadí mosty, jak kamenné, tak i dřevěné, dále komunikace nebo rybníky a přehrady. Autor uvádí jako příklad řetězový most u obce Stádlec přes řeku Lužnici. Jedná o se most, který je jediný svého druhu v Evropě. Upozorňuje také na oblast Strážného na Prachaticku. Právě zde se nachází sypaná předhradní hráz, která pamatuje společně s hrází na Máchově jezeře samotného Karla IV.
- **Pevnostní stavby** – tato skupina zahrnuje opevňovací systémy nejen měst, ale i celé oblasti. Velice velkou částí této skupiny tvoří stavby, které vznikly během válek v minulém století. Tyto stavby se většinou nacházejí na pohraničních místech. Je potřeba, ale také myslet na dochované části hradeb měst z minulých dob, které jsou patrné do dnes.

2.3.2. Ochrana technických památek

V dřívějších dobách nebyl brán velký ohled na technické objekty a často nebyly ani brány jako památky. Docházelo k velkému bourání a ničení těchto objektů, ale postupem času začala společnost tyto objekty zachraňovat, chránit, pečovat o ně a prohlašovat za technické památky.

Dvořáková (2001) říká, že důležitým aspektem pro další vývoj civilizace je dokumentování, archivace a záchrana hmotných památek, a právě v minulých letech nebyl brán až tak velký ohled na památky technického charakteru. Právě tato autorka

upozorňuje na chování společnosti vůči technickým objektům. Dříve se spíše zaměřovala památková ochrana na světské a sakrální stavby, ale jakmile začala být brána památková péče jako odborný obor, začalo se zvyšovat i povědomí o technických památkách. Na území České republiky se tyto památky začaly brát v potaz až v době první republiky, kdy byl rozvoj českého průmyslu. Jako zajímavost autorka uvádí fakt, že den 19.10.1924 byla zveřejněna výzva na ochranu technických památek v Národních listech. V roce 1958 na větší a další podporu ochrany technických památek vyšel zákon č. 22/58 Sb. o kulturních památkách. Tento zákon vymezoval pojem památka, určoval mimo jiné, jak se o objekty prohlášené za památku má pečovat a starat.

Lednický (2004) upozorňuje, že snaha o ochranu technických památek začala daleko dříve, než vůbec zákon o kulturních památkách vyšel, a to v letech 1903–1908, kdy byla otevřena muzea zaměřená na techniku v Praze, Mnichově a ve Vídni. Upozorňuje, že již po 2. světové válce byla snaha o zachování nemovitých věcí, na základě čemuž vznikl nový vědní obor, a to průmyslová archeologie. Tento obor lze podle Heřmanová & Sommer (2012-2018) nazvat také archeologií industriální. Jedná se o obor, který se soustředí na popis a průzkum jednotlivých technických památek. Zkoumá jednotlivé kategorie strojů, nástrojů, továren, celé průmyslové areály a tak dále, v níž probíhala výroba jakéhokoliv druhu, např. textilní výroba, hutnictví a doprava.

„Industriální archeologie je mezioborové zkoumání veškerých dokladů hmotných i nehmotných, dokumentů, artefaktů, stratigrafií a struktur, lidských sídel a krajín, jež vznikly pro průmyslové procesy či jako jejich důsledek. Právě to umožňuje užití takových metod průzkumu, které jsou nejvhodnější pro porozumění průmyslové minulosti i přítomnosti.“ Takto zní definice industriální archeologie podle *Charta průmyslového dědictví TICCIH* (2013).

Při pohledu zpět ke Dvořákové (2001) lze zjistit, že v polovině minulého století byly sepsány pro státní seznam nemovitých kulturních památek, seznamy technických památek. Do těchto seznamů však byly vpisovány jen nemovité technické památky. Důvod tohoto výběru bylo právě hodnocení jednotlivých technických památek. Hodnotilo se podle stáří památky, jedinečnost objektu nebo architektonické hodnoty. Dalším vydaným zákonem, který ukládal povinnost a způsob ochrany technických památek a udával povinnost takovéto předměty sbírat, byl zákon č. 54/59 Sb. o muzeích a galeriích.

Postupem času, vznikala spousta programů a právních úprav týkajících se ochrany technických památek. Například zákon č. 22/58 Sb. o kulturních památkách, nahradil dne 1. 1. 1988 zákon č. 20/87 Sb. o státní památkové péči, který přinesl změny hlavně v ochraně památek.

Podle Dvořákové (2001) se může zvýšit ochrana objektu prohlášením právě za památku, památkovou zónu, rezervaci apod., nebo vyzdvihnutí jejich historické a kulturní důležitosti. Právě díky novému zákonu se začali postupně i technické objekty prohlašovat za památky. Mezi první prohlášené technické památky byl Karlův most v Praze roku 1962. Za zmínku určitě stojí, že hned poté byla za památku prohlášena koněspřežná železnice z Českých Budějovic do Lince, respektive její pozůstatky české části roku 1971. Postupně se začali nejrůznější technické pozůstatosti prohlašovat za technické památky a začalo se dbát o jejich stav a ochranu.

Pro upřesnění je potřeba definovat si termíny kulturní památka, národní kulturní památka, památková zóna a památková rezervace. Kulturní památku lze definovat jako věc (movitou či nemovitou), případně soubor těchto věcí, které slouží převážně jako důkaz vývoje společnosti. Za národní kulturní památku lze prohlásit památku, která je nejdůležitější částí kulturního jmění národa. Prohlášení na národní kulturní památku uděluje vláda České republiky. Při prohlášení jsou také určeny podmínky pro jejich ochranu a zabezpečení. Území, které je charakteristické sídelním útvarem a nachází se zde menší podíl kulturních památek, historické prostředí nebo podíl krajiny se nazývá památková zóna. Pokud takováto památka prokazuje zmíněné podmínky, Ministerstvo kultury může, po projednání s krajským úřadem, prohlásit dané území za památkovou zónu. Prohlášení může proběhnout až na základě opatření obecné povahy. Při prohlášení je nutné stanovit podmínky na její ochranu a zabezpečení. Památková rezervace je území, jehož vlastnosti a atmosféra jsou dány souborem nemovitých kulturních památek, v jiném případě se může jednat o archeologické nálezy. Opět vláda České republiky je pověřena prohlášením takového území za památkovou rezervaci a zároveň vymezením podmínek jejich ochrany (Zákon o státní památkové péči, 1987).

Lednický (2004) dodává, že významným mezníkem v historii o ochraně technických památek byla devadesátá léta minulého století, protože v té době si společnost začala uvědomovat opravdovou hodnotu technických památek. Nicméně v této době docházelo k demolicím různých památek, jelikož široké veřejnosti nebyla známa důležitost zachování těchto technických důkazů společenského vývoje. Ovšem v těchto letech došlo

k největšímu počtu prohlášení tohoto druhu památek za národní kulturní památky nebo jen kulturní památky.

V dnešní době spadá ochrana technických památek, do již výše zmiňovaného zákona č. 20/87 Sb. o státní památkové péči. Lednický (2004) zmiňuje, že je velice důležité technické památky chránit a starat se o ně pro budoucí generace. Jsou to jakési důkazy o lidských výrobních činnostech a mají nejen architektonickou hodnotu. V dnešní době už se často hledá způsob, jak původní objekt zachovat a začít využívat v jiných činnostech nebo oborech, jako např. v cestovním ruchu.

2.3.3. Péče o technické památky

Podle zákona o památkové péči je majitel památky povinen na vlastní náklady se o památku starat, pečovat o její zchovalost, dbát o dobrý stav památky. Vlastník musí památku také ochraňovat před poškozením, ohrožením, odcizením a znehodnocením. Zákon se také zmiňuje o chování se vlastníků k památce. Vlastník musí používat památku stylem, který odpovídá jejímu politickému i kulturnímu významu, technickému stavu a celkové památkové hodnotě. O památku se musí stejným způsobem starat i ten, kdo není přímým vlastníkem památky, ale památku užívá (Zákon o státní památkové péči, 1987).

Heřmanová (2014) uvádí, že v realitě péče o technické památky nemusí být tolik idylická. Orgány památkové péče se snaží o zachování co největšího původního vzhledu a činnosti památek, ale to může způsobit konflikt mezi developery, vlastníky památek a orgánů památkové péče. Autorka zde uvádí dva nové pojmy, které se velice hojně využívají. Jedná se o fasádismus a neekonomickou konverzi. Tyto pojmy se vážou na přeměnu památky. V souvislosti s těmito pojmy a přeměnou památek nelze opomenout demolici památek, která je velice hojná. Fasádismus je oblibou developerů v dnešní době. Jedná se o přístup i vlastníků a investorů, kteří rekonstruují památku. Je to způsob rekonstrukce, kdy je zanechána původní přední fasáda, jinak řečeno obvodové zdi, a vnitřek je zcela zdemolován a nahrazen novým, moderním interiérem a celkovým uspořádáním. Jedná se o drsný zásah do objektu. Tato metoda má také pozitivum a to takové, že není ovlivněn vzhled exteriéru a nemění se tak lokální vzhled. Touto metodou lze také zachránit památky, u kterých se interiér nedochoval. Neekonomická konverze je jakýsi druh fasádismu představující vztah k industriálním památkám. Jde o způsob rekonstrukce, kdy není zničená pouze čelní dominantní část budovy, ale také celá hmotná část budovy,

do nichž je postavená zcela nová budova. Nový objekt však není spjat s využitím a uzpůsobením původní budovy a občas s ní může být v neustálém konfliktu. Poslední zmíněný způsob je demolice, budovy zanechané vlastnímu osudu a možná demolice. Nejhorší způsob chování k objektu je demolice, kdy dojde k úplnému zničení. Může dojít k demolicí z důvodu nedostatku financí k rekonstrukci nebo údržbě objektu, není možné památku zrekonstruovat nebo přestavit. K demolicí může dojít z pokynů investora, nebo může jít o předem naplánovaný akt z důvodu špatného technického stavu. Budovy, které jsou ponechány vlastnímu osudu se postupem času stávají „sídlem“ bezdomovců a dalších, kde nemusí vždy docházet k legální aktivitě a chování.

2.3.4. Využití technických památek v cestovním ruchu

Technické památky jsou důležitou částí historického prostředí a jsou důležitou složkou životního stylu místního obyvatelstva, která sloužila k vývoji daných oblastí. Tyto památky jsou důležitou a hodnotnou složkou vzdělanosti, a to je jeden z hlavních důvodů, proč by se technické památky měly znovu otevírat a přiblížit se lidem. Nejvíce a nejčastěji se zpřístupňují a otevírají movité technické památky. Jedná se o dopravní prostředky, u kterých jsou oblíbené historické jízdy, nebo otevřené historické vozy k nahlédnutí. Dále se také jedná o nejrůznější srazy veteránů, kde se scházejí majitelé již starých motorových vozidel, které jsou stále funkční a lákají veřejnost k nahlédnutí do těchto vozidel. Ovšem může se také jednat o historické tramvajové vozy, které jsou občas spuštěny k historickým jízdám po městech (Lednický, 2004).

U nemovitých památek je několik způsobů, jak se dají využít. První možností pro jejich využití je oprava daného objektu a změna jejich původního technického a výrobního vybavení na současnou úroveň. Tím by se dosáhlo obnovy výroby a původní uspořádání a vzhled objektu by zůstal zachován. Muselo by také docházet k řádné údržbě a péči, a to vše pod dohledem orgánů památkové péče. Další možností je objekt opravit a pozměnit jejich původní účel na jiný, jako např. na muzea, zábavní střediska, hotely a restaurace. Tyto znovu otevřené objekty jsou pro lidi velice přitažlivé. Může také dojít výstavbě industriálních skanzenů, kde jsou muzea zaměřena na průmyslové expozice nebo na jednotlivé výrobní podniky. Jako poslední způsob je uváděná možnost uchování původní výroby historických vozů a možnost prohlídek po těchto památkách (Kudela & Lednický, 2002).

V současné době se návštěvnost klasických kulturních památek, jako jsou hrady, zámky a popřípadě muzea, nemění. Poslední dobou však roste zájem o neobvyklé atraktivity, které jsou nejlépe k dispozici celý rok a které mají doprovodné aktivity. Proto začaly být velice oblíbené průmyslové objekty pocházející většinou z 19. století. Často se jedná o železárny, spalovny, čističky odpadních vod, důlní prostory, rozhledny a spousta dalších. Velkým lákadlem bývají zachovalé a fungující technické stroje a obzvláště dobové jízdy v zachovalých dopravních prostředcích. Ovšem ne všechny technické památky se dochovaly ve funkčním a původním stavu. Proto spousta takových památek bývá přetvořena na prostory, kde se pořádají veřejné akce např. výstavy, koncerty a přednášky. Návštěvníci projevují velký zájem o prohlídky, kde mohou vše vidět za chodu a vidět vše zblízka. Takovou oblíbenou atrakcí je vodní přečerpávací elektrárna Dlouhé Stráně, kde si mohou návštěvníci projít elektrárnu a podívat se, jak vše funguje, a také mohou navštívit jednotlivé vodní nádrže. Do popředí se také dostávají vojenské památky pocházející z let 1935-1938. Jedná se o muzea, která jsou otevřena a vystavena pod širým nebem (Heřmanová, 2011).

Tabulka 1: Návštěvnost vybraných technických památek v období 2007-2009 (v tis. návštěvníků)

Památka	2009	2008	2007
Petřínská rozhledna	326	308	349
Plzeňský Prazdroj	217	188	185
TV věž Žižkov	*	145	146
Škoda auto muzeum	113	112	117
Hornické muzeum Příbram	115	116	112
Hornické muzeum OKD Ostrava	99	84	80
Baťův kanál	70	65	*
Papírna Velké Losiny	49	50	*

Zdroj: Heřmanová, E. 2011

Příčinou nárůstu zájmu o takový druh památek je přesycenost návštěvníků tradičními kulturními památkami. Také častým důvodem, proč návštěvníci volí raději technické památky je, že zde není tak velká koncentrace turistů a nemusí se mačkat na malém místě nebo čekat dlouhé fronty. Další důvod je modernizace společnosti, které se mění

preferance a názory a poptávka. Ovšem další příčinou nárůstu návštěvnosti může být zvědavost lidí, kterou vyvolaly média, a nesmí se také zapomínat na průmyslovou tradici, která v České republice je a můžeme jí vnímat. (Heřmanová, 2011)

Na samotný závěr této části je uvedena tabulka s návštěvností památek se zaměřením na vědu a techniku, které se nachází v České republice. Z této tabulky, lze porovnat návštěvnosti mezi jednotlivými objekty.

Tabulka 2: Návštěvnost památek Vědy a techniky (v tis. návštěvnících)

Památky	2017	Kraj
Lanová dráha na Petřín	2066,0	Praha
iQlandia science center	421,2	Liberecký
Národní technické muzeum	272,3	Praha
ŠKODA muzeum v Mladé Boleslavi	254,1	Středočeský
Techmania Science Center	189,3	Plzeňský
Národní zemědělské muzeum	148,0	Praha
Pivovar Velkopopovický Kozel	107,7	Středočeský
Technické muzeum v Brně – hlavní budova	107,5	Jihomoravský
iQpark science center	103,6	Liberecký
Hrádek a středověký důl, Kutná Hora	101,3	Středočeský

Zdroj: Návštěvnost turistických cílů 2017, 2018

3. Cíle a Metody

Kapitola se zaměřuje na představení cílů této bakalářské práce. Je zde zároveň popsán metodický postup zpracovávání a jednotlivé metody, které jsou použity pro splnění stanoveného cíle.

Cíle

Hlavním cílem práce je navrhnout možnosti využívání technických památek ve vybraném regionu. Tento cíl je založen na zpracování několika dílčích cílů, mezi které patří charakterizování technických památek jako atraktivity cestovního ruchu a analyzování jejich současného využívání účastníky cestovního ruchu, a to na základě řízených rozhovorů se zástupci vybraných atraktivit. Zvoleným regionem je Ostravsko, zejména samotné město Ostrava, které bývalo samotným „ocelovým srdcem“ našich zemí ve své době.

Metodika

Nejprve je zkoumána odborná literatura, a to zejména z oblasti cestovního ruchu a jeho atraktivit, dále je identifikován pojem technické památky a jejich využití v cestovním ruchu. Při tématu o technických památkách je potřeba zmínit a charakterizovat péči o tento druh kulturního dědictví a také jak je chránit pro budoucí generace.

Vymezení významných historických a společenských mezníků ve vybraném regionu se zaměřením především na město Ostrava. Získání informací prostřednictvím sekundárních zdrojů a následná analýza zjištěných dat.

Analýza současného stavu využití technických památek – charakteristika pěti nejvýznamnějších, sestavení seznamu dalších technických památek vyskytujících se ve vybraném regionu a sestavení přehledného souhrnu charakteristik tří vybraných technických památek, které budou součástí vlastního návrhu. Přehled je sestaven na základě analýzy klíčových informací z jednotlivých charakteristik, a to dle předem stanovených atributů. K této analýze jsou využity zejména sekundární zdroje, jakož to odborná literatura a oficiální webové stránky jednotlivých technických památek.

Další část práce je zaměřena na identifikování možností využití vybraných památek, a to na základě primárního výzkumu, který je realizován pomocí řízených rozhovorů. Se zástupci vybraných technických památek budou vedeny rozhovory dle předem

stanovených okruhů. Získaná data jsou zpracována do tabulky obsahující klíčové informace z těchto rozhovorů.

V poslední fázi je provedená syntéza dat jak z analýzy současného stavu, tak z analýzy využívání technických památek, a na jejich základě je navržen produkt cestovního ruchu reflektující možnosti jejich využívání.

Použité metody

Během zpracování bakalářské práce byly použity následující metody:

Literární přehled

Prostudování dostupné odborné literatury, popisující teoretické vysvětlení cestovního ruchu, především atraktivitu cestovního ruchu. Hlavní část, na které bylo potřeba se zaměřit bylo vymezení pojmu technické památky a definovat jejich využití ve spojitosti s cestovním ruchem. S tímto také souvisí marketing a marketingová komunikace. Na základě získaných informací byl vytvořen přehled informací dané problematiky.

Analýza technických památek a jejich současného stavu

Na základě sekundárních zdrojů bude provedena podrobnější analýza tří vybraných technických památek v Ostravě. Budou zde v přehledné tabulce identifikovány významné historické mezníky, charakteristika památky a také významnost památky pro město Ostrava. Mimo jiné bude analyzována současná situace a zacházení s památkami.

Řízené rozhovory

Řízené rozhovory patří do metod sbírání dat marketingového výzkumu. Dle článku "Řízený strukturovaný rozhovor" (2015) si tazatel předem připraví okruhy a témata rozhovoru na které mu respondent bude odpovídat. Tazatel odpovědi zaznamenává a poté zpracovává pro svůj výzkum. Pro potřeby práce jsou vybráni jako respondenti zástupci jednotlivých technických památek, kteří odpovídali na předem stanovené okruhy týkajících se nejprve návštěvnosti dané památky a celkovému zjišťování segmentu návštěvníků. Posléze se zjišťuje možnost, za jakých podmínek lze památku navštívit a jaké jsou silné a slabé stránky. Během rozhovoru je také potřeba zjistit, zda památka používá marketingovou komunikaci a případně, který nástroj a jakým způsobem.

Informace získané z řízených rozhovorů byly použity pro následný návrh pro další využití technických památek v cestovním ruchem. Jako návrh pro další použití byl použit zájezd,

který zahrnuje všechny tři vybrané technické památky a snaží se podpořit silné stránky a vyhnout se slabým stránkám památek a také zvýšit návštěvnost a znalosti o jednotlivých památkách u návštěvníků.

4. Analýza a syntéza poznatků z vlastního zkoumání

Kapitola představuje město Ostravu a technické památky, které se zde nacházejí. Zejména se zde zaměřuje na popis a charakteristiku vybraných technických památek v Ostravě, a to na Důl Michal, Landek Park a Dolní oblast Vítkovic. Tyto památky jsou dále využity při samotném návrhu v další části práce.

4.1. Ostrava jako region cestovního ruchu

Ostrava se nachází v Moravskoslezském kraji a na hranici Moravy a Slezska a pouhých 50 kilometrů od státních hranic s Polskem. Svou rozlohou 214 km² a počtem obyvatel, čítající cca 290 000 je třetí největší město v České republice. Ostrava je mimo jiné i klíčovým ekonomickým centrem, ve kterém vzniklo v minulých deseti letech mnoho nových pracovních míst. Ve městě je i řada kulturních zařízení a nejrůznějšího společenského vyžití. Nachází se zde velký počet velice uznávaných divadel, Galerie výtvarných umění Ostrava a galerie Plato, kde se pořádá výstavy. V Ostravě se také pořádá nespočet i světoznámých festivalů, koncertů apod. (“O Ostravě”, n.d.).

Historie Ostravy

Níže jsou v jednotlivých bodech uvedeny ty nejvýznamnější historické mezníky města Ostravy (dle Havránka (2016)):

- před 25 tisíci lety – osídlení území vrchu Landek (tábořiště lovců mamutů), také první zmínky o používání uhlí jako paliva
- 1953 – nalezená Petřkovická (Landecká) Venuše, znázorňující torzo ženské postavy o velikosti 48 mm a je vyrobená z krevele
- 8. století – slovanský kmen Holasiců vytvořil hradiště
- 1229 – první zmínka o Polské (dnes Slezské) Ostravě (nejstarší ostravská ves) v dokumentech papeže Řehoře IX.
- 1297 – první zmínka o Slezskoostravském hradu – funkce hlídat hranice mezi Polskem a Českem
- 1267 – poprvé užit název Moravská Ostrava a roku 1279 dostala status města
- 1362 – Karel IV udělil právo uskutečnit výroční trh – díky tomuto se stalo město ve 14. století významným místem pro středověké trhovce
- 1437 – Moravská Ostrava byla začleněna do hukvaldského panství až do roku 1848
- 1533 – město zakoupilo ves Čertova Lhota (dnes Mariánské Hory)

- polovina 16. století – vzrůst postavení města = rozvoj řemeslné výroby (soukenictví, krejčovství a tkalcovství a zejména rybníkářství)
- 1555 – město zakoupilo část Přívoz
- 1556 – obrovský požár města – téměř všechny domy na náměstí shořely
- 1625 – velká morová epidemie, téměř polovina obyvatel zahynula
- 30letá válka – Moravská Ostrava byla nejvíce trpícím městem v českých zemích
- 1763 – zásadní objev pro Ostravu, objev uhlí
- 1787 – začátek těžby – majitel panství František Josef hrabě Wilczek
- polovina 19. století – Ostrava = nejvýznamnější průmyslové centrum Rakousko – Uherska
- 1918 – vybudovány nové veřejné budovy s dominantní Novou radnicí
- 1945 a během padesátých let 20. století – rozvoj hornictví, ocelářství a dalších oborů těžkého průmyslu = samotný střed byla Ostrava („město uhlí a železa“ nebo „ocelové srdce republiky“)
- 1949 – stavba Nové huti = příliv nových pracovních sil = stavba nových sídlišť
- 1989 – Ostrava se stala statutárním městem; útlum důlní činnosti
- 30. června 1994 – ukončena důlní činnost po 200 letech
- 1998 – vyhasly vysoké pece ve Vítkovických železárnách
- od roku 2000 – hlavní sídelní město Moravskoslezského kraje

4.2. Technické památky Ostravy

V Ostravě se nachází velký počet památek, které má pod svou ochranou Národní památkový ústav. Celkově se nachází v Ostravě ke dni 2. dubna 2019, 517 objektů, areálů apod., které jsou prohlášeny za kulturní památku, národní kulturní památku, památkově chráněným územím, ochranným pásmem nebo dalším hodnotným objektem, na které se památková péče vztahuje. Z tohoto počtu pak 450 má právní ochranu. Objektů, které spadají pod právní ochranu a jsou v katalogu památek vedeny jako stavby těžby surovin je 23. V Ostravě se nachází pouze jediná stavba řazená jako stavba pro řemeslo a dílnu s právní ochranou, a to větrný mlýn v Ostravě – Porubě. Co se týče energetických staveb, tak ve městě se jich s právní ochranou nachází 9. Dopravní stavby s právní ochranou lze nalézt hned 4. Nejznámější technické památky v Ostravě jsou (zpracováno podle “OstravaInfo” (2019)):

1. Důl Michal

Národní kulturní památka, kterou tvoří jedinečná atmosféra. Návštěvníci zde poznají rutinu, kterou museli horníci vykonat před přípuštěním do dolu. Areál nabízí možnost návštěvy oblíbené řetízkové šatny, cechovní lampovny, sprchy atd. Základním konceptem v prostorách dolu je zachování takové atmosféry, aby to vypadalo, že zaměstnanci právě odešli a vše nechali na svých místech. Níže je přiložen obrázek dolu.

Obrázek 1: Důl Michal

Zdroj: Daňková, 2016

2. Landek Park

Jedná se o sportovně – rekreační areál s největším hornickým muzeem v České republice. Nachází se na úpatí kopce Landek, kde byla nalezena Landecká Venuše. V areálu je možné sfárat těžní klecí do důlní sloje bývalého a nejstaršího dolu Anselm, prohlédnout si expozici báňského záchranářství, anebo si i zasportovat či kempovat. Pro představu je níže přiložen obrázek.

Obrázek 2: Důl Anselm

Zdroj: vlastní fotografie

3. Dolní oblast Vítkovice

Podle níže přiložené fotografie je poznat, že se jedná o světoznámý a jedinečný areál, kde se původně těžilo uhlí a surové železo od roku 1828 až do roku 1998. Během posledních pár let se areál změnil na společensko – kulturní centrum celé Ostravy. Nachází se zde multifunkční aula Gong, kde se pravidelně pořádají koncerty a výstavy, Světy techniky (Malý svět techniky U6 a Velký svět techniky) a je také možné v areálu podstoupit vysokopecní prohlídku s návštěvou Bolt tower, kde je kavárna.

Obrázek 3: Dolní oblast Vítkovice

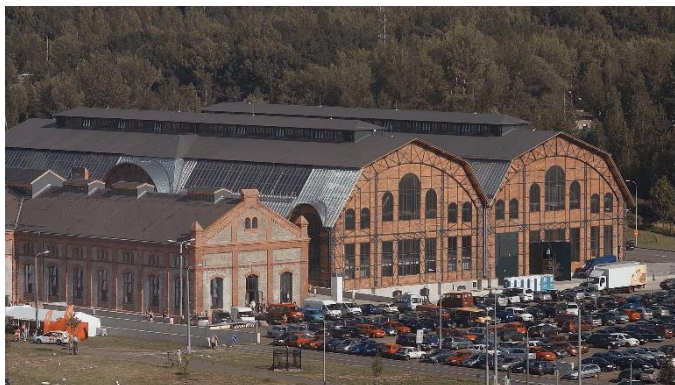

Zdroj: vlastní fotografie

4. Trojhalí Karolina

Haly, které byly využívány v minulosti k průmyslovým činnostem, převážně ke koksování uhlí pro koksovnu Karolina a lilo surové železo pro Žofinskou huť, se mění v moderní centrum. V dnešní době je možné si v „Trojhalí“ zajít na koncert, zasportovat, nebo navštívit jednu z výstav, které se zde pořádají. Ilustrační fotografie je níže.

Obrázek 4: Trojhalí Karolina

Zdroj: “Fotogalerie Trojhalí Karolina”, 2019

5. Most Miloše Sýkory

Nýtovaný obloukový most Miloše Sýkory, níže na obrázku, byl vyroben v roce 1913 na místo původního řetězového mostu, který se zřítil při příchodu vojska v 19.století. Most je vyroben z ocele, která pochází z Vítkovických železáren. U mostu je umístěn památník na počest Miloše Sýkory, který obětoval svůj život pro záchranu mostu. Tímto činem mohlo být město v roce 1945 osvobozeno.

Obrázek 5: Most Miloše Sýkory

Zdroj: “Ostrava musí odložit nasvětlení Mostu Miloše Sýkory”, 2017

6. **Důl Hlubina** – bývalý černouhelný hlubinný důl, který po svém uzavření byl v roce 2002 prohlášen za národní kulturní památku.
7. **Most Pionýrů** – na výstavbu tohoto mostu přispěli pionýři penězi získané sběrem železa.

8. **Expozice historických motocyklů** – výstava motocyklů z období 20. – 70. let minulého století.
9. **Babylon** – bývalá budova odkyselovací stanice, kde se nyní nachází expozice představující historii dodávky vody po Ostravě. Leží v památkově chráněném areálu.
10. **BrickHouse – Staré koupelny** – nejcennější a nejstarší budova v areálu kamenouhelném dolu.

4.3. Technické památky využívané v cestovním ruchu

Níže uvedená tabulka obsahuje charakteristiku tří vybraných technických památek v Ostravě. Lze zde porovnat rozdíly mezi jednotlivými charakteristikami památek a také poměřit významnosti památek pro město Ostrava nejen v současné době, ale i před lety, kdy byly plně v provozu.

Tabulka 3: Charakteristika vybraných technických památek

Atributy	Důl Michal	Landek Park	Dolní oblast Vítkovice
lokality	Ostrava – Michálkovice, 6 km od centra Ostravy a 2 km od Zoo Ostrava	Ostrava – Petřkovice, 5 km od centra Ostravy	Ostrava – Vítkovice, centrum Ostravy
dostupnost	9 km od sjezdu z dálnice D1	cca 1,5 km od sjezdu z dálnice D1	7 km od sjezdu z dálnice D1
vznik	1842 - pokusné kutací práce 1849 - oficiální založení na základě propůjčovací listiny	1782 - zahájená těžba štolami 1835 - založený první hlubinný důl v ostravsko – karvinském revíru	1767 - první myšlenka využívat ostravské uhlí pro výrobu železa od barona Locella 1828 - založení závodu, později Vítkovické železářny
charakteristika	kamenouhelný hlubinný důl = velký Ostravský důl	největší hornické muzeum v České republice, jediná možnost sfářat v Ostravě v bývalém dolu Anselm	areál v kterém se v období od roku 1828 až 1998 těžilo uhlí a vyrábělo surové železo

<p>významné historické mezníky</p>	<p>1851 - začátek pravidelné těžby 1862 - důl připojen k báňské dráze - expedice vytěženého uhlí 21. března 1871 - havárie; vrchní část vyzdíváné jámy se zborčila do 13 m po zemi 1912 - 1915 - největší rekonstrukce - nová koncepce staveb a areálu 1917 - konec práce koní v dole 1918 - začátek používání názvu Michal z Michael 1946 - začleněny do národního podniku Ostravsko - karvinské kamenouhelné doly v Ostravě; změna názvu na důl Petr Cingr 1989 - do oficiálního názvu Petr Cingr se vrátilo Michal 1993 - skončena těžba uhlí 1994 - polední slavnostní fárání 1995 - ukončeno zasypávání jámy; prohlášení za Národní kulturní památku 2001 - zařazení do Industriálního souboru v Ostravě do Indikativního seznamu památek v ČR, který byl předaný Centru světového dědictví (UNESCO)</p>	<p>od 1843 - důl vlastnilo Olomoucké arcibiskupství; následně koupil důl S. M. Rottschild - pojmenoval důl po svém synovi Anselm 1901 - 1919 - rozsáhlá rekonstrukce - základ dnešní podoby 1914 - 1915 - nová strojovna; nová těžní věž o výšce 39 m 5.1.1924 - výbuch ve skladě trhavin - 4 horníci zahynuli 1945 - důl znárodněn a začleněn do národního podniku Ostravsko - karvinské kamenouhelné doly Ostrava 7.1.1963 - došlo k průtrži vody a sirovodíku se stařin, zahynulo 9 horníků 1973 - těžba převedena podzemní cestou do Přívozu 1987 - založeno podnikové Hornické muzeum Ostrava (během provozu) 1991 - skončena těžba v důlním poli 1992 - jáma zasypána kromě části těsně pod povrchem; muzeum zpřístupněno veřejnosti 2010 - areál změněn na rekreačně odpočinkové centrum s hornickým muzeem Landek Park</p>	<p>16. září 1830 - slavnostní zahájení provozu 1. pudlovací pece (první svého druhu v habsburské monarchii) 1831 - stavba 1. vysoké pece belgického typu 1836 a 1838 - postaveny dvě první koksově vysoké pece a získání rudných a uhelných dolů 1837 - zahájení výroby kolejnic, 1. kolejnice vyrobeny v habsburské monarchii 1843 - skutečný rozmach podniku, podnik získal Salomon Meyer, svobodný pán Rothschild poslána řada hutnických odborníků - kapitálové investice - nejmodernější železářský podnik v tehdejší Evropě 1871 - 1872 - rekonstrukce a modernizace na vysoké pece skotského typu 1890 - největší produkce svářkového železa; růst železáren nové prostory srpen 1914 - téměř přerušování výroby - odchod úředníků a dělníků na frontu, přerušena dodávka rudy 1899 - vrchol expresního rozvoje 1899 - razantní omezení hutní výroby v Československu 1992 - akciová společnost Vítkovice 1998 - ukončení Vysoké pece č. 1 - jako poslední; po 162 letech konec výroby surového železa ve Vítkovicích 2003 - privatizace - součást Vítkovice holding</p>
---	---	--	---

zajímavosti	specifický význam – v letech 1912–1915 byl na povrchu znovu postaven a vybaven jakož to vzorový plně elektrifikovaný důl s moderním provozním uspořádáním a kvalitním architektonickým řešením, díky svým organizačním, stavebním a technickým vývojem	"Kdo minul Landek, minul Ostravu." 1884 - postavena první lanovka v Ostravě, dlouhá 1500 m 1953 - na kopci Landek nalezena 46 mm velká soška ženy z krevele (Landecká Venuše, nebo Petřkovická Venuše) 1993 - sem přemístěna kaple sv. Barbory	1794 - Vítkovice čítaly 157 obyvatel (28 rodin) Vítkovické železářny = ocelářské centrum 1910 - 23 151 obyvatel ve Vítkovicích 1839 - kolejnice obdržely stříbrnou medaili na 2. všeobecné rakouské živnostenské výstavě ve Vídni 1880 – 57 % produkce železa na Moravě a Rakouském Slezsku díky železářnám vytvořeno stovky tisíce nových pracovních příležitostí
forma vlastnictví / právní forma	příspěvková organizace MK ČR	patří pod DOV – spolek	spolek
velikost objektu	4,5 ha + ochranná památková zóna (park, louka, točna atd.)	35 ha	150 ha
využívání v CR	zachování koncepce, autentická podoba - zachovat v aktuální podobě podle teorie "posledního pracovního dne" - jako by lidé právě odešli a nechali vše na svých místech vybudováno sociální zařízení, zajištění bezpečnosti na prohlídkových trasách, úprava povrchů konzervace jednotlivých objektů, zajištění bezpečnosti návštěvníků - záměr NPÚ zpřístupnit povrch dolu veřejnosti základní princip - zastavení času řetízkové šatny - zanechání oblečení po poslední směně na	sportovně rekreační areál vč. kempu, vnitřních a vnějších sportovišť a stravovací zařízení řadu let – příměstská rekreační zóna důlní expozice = zažití pocitu horníka od příchodu na šachtu (řetízkové šatny apod.) až do sfárání do dolu a práci v dole, jediné místo v Ostravě, kde se dá sfárat těžní klecí do důlní sloje, možnost vyzkoušení důlního vláčku expozice báňského záchranářství = vývoj dýchacích zařízení od roku 1883 do současnosti, provází zkušenosti báňští záchranáři povrchová expozice báňské razící a dobývací techniky - volně dostupná expozice	architekt Josef Pleskot - plynojem Dolní oblasti Vítkovic - přeměna na kongresové, konferenční a společensko kulturní centrum (Multifunkční hala Gong); dmychadlová ústředna - přetvořena na Malý svět techniky; Vysoká pec č. 1 - zpřístupněna veřejnosti několik prohlídkových okruhů - Vysokopeční prohlídka (výroba surového železa); Prohlídka Multifunkční haly Gong (přeměna starého areálu na kulturní, společenské a konferenční centrum); Malý okruh (návštěva pouze Bolt Tower s konzumací) Malý svět techniky U6 - interaktivní expozice, vývoj techniky od

	hácích prohlídková trasa - skutečné pracovní prostředí na povrchu dolu, stejná trasa, kterou procházeli horníci provází bývalí horníci	techniky (dobývací a razicí kombajny, vrtací vozy, důlní lokomotivy, apod.) expozice historie důlní dopravy - vývoj důlní dopravy od dopravy koňmi až po současnost expozice historie osídlení - ukázka historických obydlí s ohništěm z časů lovců mamutů	průmyslové revoluce až po současnost Velký svět techniky - zajímavosti vědy a techniky; stálé expozice - Dětský svět, Svět vědy a objevů, Svět civilizace a Svět přírody; 3D kino, dočasné výstavy, Divadlo vědy
--	---	---	---

Zdroj: Vlastní zpracování.¹

Analýza současného stavu

Informace během řízeného rozhovoru mi velice ochotně a s laskavostí poskytoval za Důl Michal pan Ing. Miloslav Rucki dne 18. ledna 2019, který je průvodcem dolu Michal. Doplňující dotazy ohledně marketingové komunikace zodpověděla prostřednictvím emailové komunikace paní Mgr. Tereza Čapandová. Dále na otázky během rozhovoru v Dolní oblasti Vítkovic odpovídala paní Hana Plachá dne 18. ledna 2019, z pozice recepční a zaměstnanice průvodcovského servisu a za Landek Park mi odpovídal pan Ing. Lumír Plac dne 21. ledna 2019, který je ředitelem Landek Parku.

Tabulka 4: Analýza současného stavu technických památek

Okruhy témat	Landek Park	Důl Michal	Dolní oblast Vítkovic
návštěvnost	okolo 410 000	6708	1600000
podíl Jihočechů v návštěvnosti	20 %	nevidují	nevidují
segment zákazníků	nezaměřují se	nezaměřují se	nezaměřují se
kapacita objektu	40 osob v dole i v expozici baňského záchrannářství Limit pro prohlídky	100 osob při prohlídkách (pouze povrchové)	Rozdělení – viz rozhovor Pohyb v objektu – nelimitován
vlastní rezervační systém	ano	ne	ano
rezervace předem	Individuální návštěvník – není nutná rezervace Skupina – nutno objednat	Individuální návštěvník – není nutná rezervace Skupina – nutno objednat	Individuální návštěvník – není nutná rezervace Skupina – nutno objednat
min. počet návštěvníků pro realizaci prohlídky	neuveдено	5 návštěvníků	1 návštěvník

¹ Tabulka je zpracovaná na základě zdrojů (Klát & Matěj, 2006), (Matěj, Korbelařová, & Tejzr, 2014), ("Landek Park", n.d.), ("Důl Anselm/Eduard Urx v Ostravě-Petřkovicích", 2009) a ("Důl Anselm", n.d.) a doplňujících informací od zástupců památek.

hlavní sezona	Letní měsíce	Duben až říjen	Březen až listopad
získávání zpětné vazby	Anketa spokojenosti v areálu (odpovědní bedna) vyhodnocována měsíčně	Bez evidence, pouze kniha návštěv	Hodnocení na portálu www.tripadvisor.cz , spontánní reakce návštěvníků po absolvování prohlídky přes e-mailovou komunikaci a anketa spokojenosti přímo v areálu (odpovědní bedna)
silné stránky	historie hornictví, relaxace, sport	Prohlídka povrchové práce horníků, vlastní restaurace	Industriální vzhled
slabé stránky	Příliš odborné prohlídky	poloha ve stínu Zoo Ostrava, nefárání do dolu	Placené toalety, kolotoče
vlastní produkt	nezodpovězeno	nepravidelné noční prohlídky	prohlídky, Světy techniky, Vánoční balíčky
akce	Janáčkův máj, firemní akce	Pronajímají prostory	Colours of Ostrava, Beats for love, Ostrava v plamenech, Oldies festival, Hip Hop žije apod.
spolupráce s jinými podniky	Plzeňský prazdroj, Radegast, České dráhy, atd.	Městský Úřad Michálkovic, Ostravská univerzita	Orion, Plzeňský prazdroj, Auto Heler apod.
spolupráce s CK	ne	Ne	ne, zavádí se
využívané nástroje marketingové komunikace	Reklama v rádiu a TV, sociální sítě (Facebook a Instagram), webové stránky	webové stránky, sociální sítě (Facebook), placená reklama na webu a veřejných prostorech, prostřednictvím partnerů	Reklama v rádiu Orion, veškeré sociální sítě (Facebook a Instagram), webové stránky
rozpočet na marketingovou komunikaci	Řeší samostatné oddělení	20 000,- Kč / rok	Řeší samostatné oddělení

Zdroj: Vlastní zpracování.

5. Vlastní návrhy

Jako návrh pro další možnosti využití vybraných technických památek v Ostravě bude vytvořen zájezd, během kterého návštěvníci Ostravy a klienti cestovní kanceláře, navštíví všechny tyto vybrané památky a jejich zážitek bude doplněn tematickým programem. Během zájezdu poznají návštěvníci i další atraktivy, které se v tomto městě nachází. Jsou zde popsány všechny využití atributy pro zájezd a také kalkulace zájezdu a možnou konečnou cenu zájezdu.

Charakteristika zájezdu

Jedná se o poznávací zájezd, který je zaměřený na průmysl a hornictví v Ostravě. Klienti během zájezdu poznají klasické a velice významné technické památky v Ostravě a mimo jiné jim bude představeno i samotné centrum třetího největšího města v České republice. V programu zájezdu jsou také zahrnutá méně známá místa v Ostravě, které určitě stojí za to je navštívit.

Cílový zákazník

Zájezd je určen pro širokou skupinu zákazníků pocházejících z Jihočeského kraje. Zájezdu se mohou zúčastnit jak rodiny s dětmi, tak jednotlivci starší 18 let. Zákazník by měl mít dobrý zdravotní stav a neměl by mít žádná zásadní zdravotní omezení. Určitě by zákazník měl být společenský, měl by mít chuť poznávat nové věci, prostředí a lidi. Neměl by mít strach vyzkoušet nevšední věci a atrakce, které jsou během zájezdu pro klienta připraveny. Oslovit klienta lze prostřednictvím marketingové komunikace cestovní kanceláře (např. na webových stránkách, katalogu, sociálních sítích, letácích apod.).

Konkurence

Z analýzy nabídky cestovních kanceláří v Českých Budějovicích vyplývá, že není žádná cestovní kancelář, která by nabízela zájezd do Ostravy. Ani v jiných oblastech není podobný zájezd nabízen. V předchozích letech nabízela cestovní kancelář Roslo zájezd do Ostravy, ten však pro rok 2019 již není v prodeji.

Doprava

Doprava pro zájezd je poskytována autodopravcem CK Máj. Jedná se o cestovní kancelář z Českých Budějovic, která nabízí i autodopravu nejen po České republice, ale i do zahraničí. CK Máj využívá autobusy značky Bova, VW LT nebo Otokar Navigo.

Pro zájezd do Ostravy je vybrán autobus typu Bova s kapacitou 53 míst pro klienty + místo pro řidiče + místo pro průvodce. Autobusy tohoto typu jsou vybaveny polohovacími sedadly, klimatizací, monitory a CD přehrávačem, lednicí a kávovarem, WC a motory euro IV a euro (“Autodoprava”, n.d.).

Ubytování

Ubytování pro klienty je zajištěno v hotelu Veronika, který se nachází v samotném centru městského obvodu Ostrava – Vítkovice. Hotel se nachází v ojedinělé historické cihlové zástavbě pocházející z 19. století. Do hotelu je dobrá dostupnost městské hromadné dopravy, kde hned u hotelu se nachází tramvajové i autobusové zastávky. Do samotného centra Ostravy to trvá pouze 10 minut za pomoci MHD. U hotelu se také nachází bezplatné parkoviště, kde lze zaparkovat i s autobusem.

Hotel Veronika je mimo jiné nabízí nepřetržitou provozní dobu a ubytovací kapacitu 125 lůžek v 57 pokojích u kterých je možnost výhledu na náměstí. Hotel má několik typů pokojů Lux či Standard s 1 až 4 lůžky. Pokoje mají vlastní sociální zařízení, možnost přistýlky, LCD televizor a v určitých pokojích typu Standard je možnost kuchyňky (“O nás”, n.d.).

Program

1. Den – odjezd v ranních hodinách z Českých Budějovic a přejezd do Ostravy. Po příjezdu prohlídka Dolu Michal, který prezentuje povrchové práce horníků a rutinu, kterou museli vykonávat, než byli připuštěni do dolu. Oběd bude nabízen v restauraci patřící přímo Dolu Michal, která se specializuje na hornická jídla. Oběd není zahrnutý v ceně zájezdu. Po obědě přejezd k Haldě Ema a následuje lehká procházka na vrchol Haldu vzniklá kvůli důlní činnosti v oblasti a je z ní krásný výhled na celou Ostravu. V odpoledních hodinách prohlídka centra města Ostravy (Masarykovo náměstí, Sýkorův most, Katedrála Božského spasitele, kostel sv. Václava, Nová radnice). Následuje přejezd do ubytování a večeře, která bude zajištěna v hotelu.

2. Den – po snídani odjezd do Landek Parku, kde se nachází největší hornické muzeum v České republice. Součástí parku je Důl Anselm, kde je možnost fárání do dolu a prohlédnutí podzemní techniky. Oběd fakultativně v restauraci, která se nachází také v areálu Landek Parku. Odpoledne následuje návštěva vojenského opevnění v Darkovičkách, kde mnoho horníků a dělníků z Ostravy odešlo na frontu během války a bránilo tak svou vlast. Cesta bude pokračovat následně až do Bělé, kde se nachází malebná pstruží farma, kde si každý může chytit svého pstruha a může si ho nechat připravit na grilu. Na pstruží farmě bude také probíhat animační program v podobě kurzu „Ostravštiny“.

3. Den – po snídani odchod do Dolní oblasti Vítkovic, kde je možnost prohlídky Vysokých pecí a Bolt tower s kavárnou, nebo Velkého či Malého světa techniky. Zájemci si mohou prohlédnout výstavu umělecký děl v Gongu, kde výstavy probíhají po celý rok. Oběd bude nabízený v rámci hotelové polední nabídky, opět není zahrnut v ceně zájezdu. Cesta zpět do Českých Budějovic bude s pauzou ve městě Kopřivnice, kde se nachází velice známe technické muzeum Tatra. Po večeři v místní restauraci následuje odjezd do Českých Budějovic. Návrat je počítán v nočních hodinách.

Program – časový harmonogram

1. Den

Datum: 24. května 2019

Svátek: Jana/Vanesa

- 4:45 sraz účastníků zájezdu na parkovišti u Peugeotu – naproti Výstaviště České Budějovice
- 5:00 – 10:00 přejezd do Ostravy
- 10:30 – 12:00 prohlídka dolu Michal
- 12:00 – 14:00 fakultativní oběd v restauraci dolu Michal
- 14:00 – 14:05 výjezd k Haldě Ema
- 14:05 – 15:05 procházka na Haldu Emu
- 15:05 – 15:15 přejezd k Výstavišti Ostrava
- 15:15 – 17:15 prohlídka centra Ostravy
- 17:15 – 17:30 přejezd na ubytování v hotelu Veronika
- 17:30 ubytování v hotelu Veronika
- 18:00 večeře v hotelu Veronika

2. Den

Datum: 25. května 2019

Svátek: Viola

- 7:30 – 8:30 snídane v hotelu Veronika
- 8:30 – 8:45 odjezd do Landek Parku
- 8:45 – 11:00 prohlídka Landek Parku
- 11:00 – 13:00 fakultativní oběd v Landek Parku
- 13:00 – 13:15 přejezd do Darkoviček
- 13:15 – 14:15 prohlídka vojenského opevnění v Darkovičkách
- 14:15 – 14:30 přejezd do Bělé

14:30 – 18:00 prohlídka pstruží farmy a chytání ryb spojené s večerí, Animační program – kurz Ostravštiny

18:00 – 18:30 odjezd na ubytování v hotelu Veronika

18:30 ubytování v hotelu Veronika

3. Den

Datum: 26. května 2019

Svátek: Filip

7:30 – 8:45 snídane v hotelu Veronika

8:45 – 9:00 přechod do Dolní oblasti Vítkovic

9:00 – 12:00 prohlídka Dolní oblasti Vítkovic

12:00 – 13:00 alternativní oběd v restauraci hotelu Veronika

13:00 – 13:45 přejezd od Kopřivnice

14:00 – 16:00 prohlídka Muzea Tatra

16:00 – 17:00 večere v restauraci Můj svět Restaurant & Coffee v Kopřivnici

17:00 – 21:30 přejezd do Českých Budějovic

*Poznámka: U všech časů prohlídek a obědů, je také započítáno osobní volno a čas na toaletu případně nákup suvenýrů.

Kalkulace

Nepřímé náklady

Náklady na dopravu

Tabulka 5: Výpočet nákladů na dopravu

Náklady na dopravu	Dny	Množství	Cena za jednotku	Základ daně	DPH 21 %	Celkem
kilometrovné		860	31,00 Kč	26 660,00 Kč	5 598,60 Kč	32 258,60 Kč
čekací doba		29	160,00 Kč	4 640,00 Kč	974,40 Kč	5 614,40 Kč
stravné řidiče dle vyhlášky				342,00 Kč	- Kč	342,00 Kč
195-25 %	pátek	1	146,00 Kč			
195-50 %	sobota	1	98,00 Kč			
195-50 %	neděle	1	98,00 Kč			
mýtné		1	690,00 Kč	690,00 Kč	- Kč	690,00 Kč
celkem				32 332,00 Kč	6 573,00 Kč	38 905,00 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.²

Tabulka 6: Výpočet nákladů na řidiče

Náklady řidiče	Dny	Cena za jednotky	Základ daně	DPH 15 %	Celkem
večeře	pátek	140,00 Kč	121,74 Kč	18,26 Kč	140,00 Kč
snídaně, večeře	sobota	110+200 Kč	269,57 Kč	40,43 Kč	310,00 Kč
snídaně, večeře	neděle	110+200 Kč	269,57 Kč	40,43 Kč	310,00 Kč
stravné			660,87 Kč	99,13 Kč	760,00 Kč
ubytování		2x850,00 Kč	1 478,26 Kč	221,74 Kč	1 700,00 Kč
celkem			2 139,13 Kč	420,00 Kč	2 460,00 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.³

Náklady na průvodce

Průvodce pro tento zájezd bude zajištěn externě a nebude tedy přímým zaměstnancem cestovní kanceláře. Během zájezdu bude průvodce také obstarávat roli animátora během druhého večera zájezdu, kdy pro klienty jako zpříjemnění večera bude přichystaný animační program ve formě kurzu „Ostravštiny“. Klienti po dobu kurzu se seznámí s místním nářečím a ke konci kurzu bude menší kvíz. Po skončení zájezdu bude služba průvodce vyfakturována na předem dohodnutém denním paušálu ve výši 1 500,- Kč / den.

² Tabulka je zpracována na základě cenové nabídky CK Máj.

³ Tabulka je zpracována na základě cenové nabídky hotelu Veronika a cenové nabídky restaurací.

Tabulka 7: Výpočet nákladů na průvodce

Náklady průvodce	Dny	Cena za jednotku	Základ daně	DPH 15 %	Celkem
večeře	pátek	140,00 Kč	121,74 Kč	18,26 Kč	140,00 Kč
snídaně, večeře	sobota	110+200 Kč	269,57 Kč	40,43 Kč	310,00 Kč
snídaně, večeře	neděle	110+200 Kč	269,57 Kč	40,43 Kč	310,00 Kč
stravné			660,87 Kč	99,13 Kč	760,00 Kč
ubytování		2x850,00 Kč	1 478,26 Kč	221,74 Kč	1 700,00 Kč
denní paušál		3x1500,00 Kč	4 500,00 Kč	- Kč	4 500,00 Kč
celkem			6 639,13 Kč	420,00 Kč	6 960,00 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.⁴

Přímé náklady

Náklady na ubytování

Hotel Veronika, v kterém budou klienti ubytováni, nemá veřejně dostupný ceník za ubytování. Proto bylo nutné vyžádat si od hotelu kalkulaci pro skupinu velkou 50 osob. Při takto velké skupině hotel nabídla celkovou kalkulaci za ubytování se snídaní v celkové výši 28 120,- Kč / noc. Z této částky při výpočtu, lze zjistit že cena za osobu se snídaní činí v tomto hotelu 562,4 Kč / noc. Tato částka byla porovnána s částkou, která je nabízená na portálu www.booking.com, kde hotel nabízí cenu za ubytování na jednu noc ve stejném termínu jako je plánovaný zájezd za 927,- Kč / noc se snídaní. Lze tedy říci, že hotel pro tak velké skupiny nabízí slevu.

Výpočet:

Cena nabídnutá hotelem za skupinu 50 osob na jednu noc: 28 120,- Kč / 50 = 562,4 Kč

Cena za osobu na 2 noci se snídaní: 562,4 x 2 = 1 124,8 Kč

Dle výpočtu je cena za ubytování se snídaní pro jednoho účastníka 1 124,8 Kč

Tabulka 8: Výpočet nákladů na ubytování

Ubytování hotel	Počet dnů	Cena za jednotku	Základ daně	DPH 15 %	Celkem
ubytování se snídaní	2	1 124,80 Kč	1 956,17 Kč	293,43 Kč	2 249,60 Kč
večeře hotel	1	140,00 Kč	121,74 Kč	18,26 Kč	140,00Kč
celkem			2 077,91 Kč	311,69 Kč	2 389,60 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.⁵

⁴ Tabulka je zpracována na základě cenové nabídky hotelu Veronika a cenové nabídky restaurací.

⁵ Tabulka je zpracována na základě cenové nabídky hotelu Veronika

Náklady na stravování

V ceně zájezdu bude zahrnutá cena se snídaní a večeří, tedy s polopenzí. Snídaně bude zajištěná v hotelu Veronika, kde budou klienti ubytováni. Každá večeře bude zajištěná v jiném stravovacím zařízení. První den bude večeře zařízená v hotelu Veronika, který nabízí večeře za příplatek 140,- Kč / osoba. Druhý den bude večeře zajištěná na pstruží farmě, kde se bude odehrávat program a poslední den klienti budou večeřet v restauraci Můj svět Restaurant & Coffee v Kopřivnici, která se nachází v blízkosti technického muzea Tatry, kde budou klienti absolvovat prohlídku. Každá večeře mimo hotel je vyčíslená na 200,- Kč / osoba, kde budou mít klienti zajištěno jídlo a jeden nápoj v dané zařízení. Pro zjednodušení počítání bylo jídlo i pití zahrnuto to jedné sazby DPH 15 %.

Výpočet:

Večeře mimo hotel: 2x 200,00 Kč = **400,00 Kč** cena s DPH (347,83 Kč cena bez DPH)

Náklady nezahrnuté v ceně zájezdu

Některé náklady, které souvisí se zájezdem, nebudou zahrnuty v ceně zájezdu, jako vstupy a obědy. A to z důvodu, aby klienti měli větší možnost volby pokrmů, které si budou chtít objednat, a také aby se mohli rozhodnout, zda chtějí na prohlídku dané atraktivity, protože mnozí klienti se můžou bát například sfárat do dolu. Pro jiné klienty daný objekt nemusí být zajímavý, a proto nebude nucen jít dovnitř a platit si vstup. Proto na následujících stranách jsou popsány přibližné ceny jak v doporučených restauracích, tak také vstupů do jednotlivých objektů.

Náklady na stravování

Jak bylo psáno výše s ubytováním bude zajištěna i snídaně a večeře, ovšem obědy si budou muset klienti kupovat sami během zájezdu a budou mít možnost si sami vybrat druh pokrmu. Ceny za polední menu se pohybují ve všech restauracích v rozmezí 100–120 Kč za porci.

Vstupné

Vstupné v ceně zájezdu zahrnuto nebude z důvodu, aby klienti měli možnost si sami vybrat, zda se chtějí prohlídky daného objektu zúčastnit či nikoliv, anebo aby si sami mohli určit, kterou část objektu chtějí vidět. Jedná se tedy o finanční prostředky, které bude potřeba mít připraveno s sebou během zájezdu. Níže v tabulce jsou uvedeny

orientační ceny vstupného do jednotlivých atrakcí a klienti s těmito cenami budou před zahájením zájezdu seznámeni.

Tabulka 9: Orientační ceny vstupného

Vstupy	Dospělí	Děti	Děti	Senioři	Studenti
Důl Michal – cesta havíře do práce	100 Kč	70 Kč (6-18 let)	Zdarma (0-6 let)	70 Kč	-
Landek Park – Velký okruh	170 Kč	110 Kč (6-15 let)	Zdarma (0-6 let)	110 Kč	110 Kč
Darkovičky	40 Kč	20 Kč (6-18 let)	zdarma (0-6 let)	20 Kč	20 Kč
Dolní oblast Vítkovice – Vysokopecní okruh	180 Kč	120 Kč (6-15 let)	zdarma (0-6 let)	120 Kč	120 Kč
Muzeum Tatra	130 Kč	90 Kč (6-15 let)	zdarma (0-6 let)	90 Kč	-90 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.⁶

Riziko neobsazenosti

Pro výpočet ceny zájezdu na jednu osobu je důležité si stanovit riziko neobsazenosti, tedy minimální počet klientů, kteří si zájezd zakoupí, aby se zájezd konal. Stanovuje se vždy nižší počet klientů, než je celková kapacita zájezdu. Je důležité si tento počet stanovit, tak aby tento minimální počet účastníků zájezdu pokryl veškeré náklady.

Výpočet rizika neobsazenosti je založen na výpočtu bodu zvratu:

PN = přímé náklady

NN = nepřímé náklady

q = minimální počet účastníků zájezdu

PC = cena zájezdu

$$PN * q + NN = PC * q$$

$$1664,80 * q + 48\,325 = 3000 * q$$

$$q = 36,19 \approx 36 \text{ účastníků}$$

Při prodejní ceně 3000 Kč za osobu lze předpokládat, že by náklady byly pokryty již při obsazenosti 36 účastníků, což je z celkové kapacity obsazení na 68 %. Riziko neobsazenosti by tedy mohlo být ve výši 32 %.

⁶ Tabulka byla zpracována na základě dostupných cen jednotlivých atrakcí.

Kalkulace – Shrnutí

Tabulka 10: Shrnutí celkové kalkulace zájezdu

Rekapitulace	Základ daně	DPH	Celkem
<i>Nepřímé náklady</i>			
Doprava + řidič			
Mýtné	690,00 Kč	- Kč	690,00 Kč
Kilometrovné	30 990,00 Kč	6 507,90 Kč	37 497,90 Kč
Ubytování	1 478,26 Kč	221,74 Kč	1 700,00 Kč
Stravné	660,87 Kč	99,13 Kč	760,00 Kč
Průvodce			
mzda	4 500,00 Kč	- Kč	4 500,00 Kč
Ubytování	1 478,26 Kč	221,74 Kč	1 700,00 Kč
Stravné	660,87 Kč	99,13 Kč	760,00 Kč
Nepřímé náklady celkem	40 458,26 Kč	7 149,64 Kč	47 607,90 Kč
NN na 1 osobu (riziko neobsazenosti 28 osob)	1 444,94 Kč	255,34 Kč	1 700,28 Kč
<i>Prímé náklady</i>			
Ubytování (snídaně + 1x večeře)	1 099,83 Kč	164,97 Kč	1 264,80 Kč
Strava mimo hotel	347,83 Kč	52,17 Kč	400,00 Kč
PN na 1 osobu	1 447,65 Kč	217,15 Kč	1 664,80 Kč
Součet nákladů na 1 osobu	2 589,60 Kč	417,56 Kč	3 007,16 Kč
Hrubá cena			3 007,16 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.

Při započítání předpokládané marže 24 % by byla prodejní cena 3211 Kč, cena s DPH (21 %) pro zákazníka poté tedy 3900 Kč za osobu.

Návrh informačního letáku k zájezdu

Po stopách horníka

Termín: 24. – 26. května 2019

Cena: 3.900,- Kč / osoba

1. den – odjezd z Českých Budějovic a přejezd do Ostravy. Prohlídka **Dolu Michal**, kde si projdeme cestu, kterou musel každý horník denně absolvovat, než byl vůbec připuštěn do dolu. Následně krátká procházka na Haldu Ema, která vznikla kvůli dolování, a z které je překrásný výhled na Ostravu. Na závěr prohlídka historického centra Ostravy (Masarykovo náměstí, Sýkorův most, Katedrála Božského spasitele, Nová radnice, kostel sv. Václava). Ubytování.

2. den – prohlídka **Landek Parku**, největšího hornického muzea v České republice, které nabízí fárání do dolu. Přejezd k bunkrům v Darkovičkách, kde horníci bránili svou vlast, a následně návštěva pstruží farmy v Bělé, kde je možnost si chytit vlastního pstruha a následně si ho nechat ugrilovat. Ubytování.

3. den – návštěva **Dolní oblasti Vítkovic**, bývalé železářny, známé především z festivalu Colours of Ostrava. Odpoledne odjezd do Muzea Tatry v Kopřivnici. Návrat do Českých Budějovic v nočních hodinách.

Cena zahrnuje: 2x ubytování s polopenzí, dopravu, služby průvodce

Cena nezahrnuje: vstupy do jednotlivých objektů, obědy

Doporučená částka na vstupy: 500,- Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.⁷

⁷ Při tvorbě letáku byly použity vlastní fotografie.

6. Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo charakterizovat technické památky jako atraktivitu cestovního ruchu, následně analyzovat jejich současné využívání v cestovním ruchu a na základě této analýzy vytvořit možnosti jejich využití v budoucnu. Mezi dílčí cíle patřilo zaměření na pojem cestovní ruchu, a to převážně na atraktivitu cestovního ruchu, technické památky a jejich péče a ochrana.

První část práce byla věnována charakterizování cestovního ruchu, atraktivitám cestovního ruchu a převážně technickým památkám. Byla zde uvedena charakteristika technických památek a klasifikace, podle které můžeme technické památky třídit do různých skupin se společnou charakteristikou a původním využitím.

Další část práce je zaměřená na praktickou část. V úvodu této části bylo potřeba analyzovat vybranou oblast, tedy město Ostrava, a vymezit významné historické mezníky vývoje tohoto města, které mimo jiné souvisí právě se vznikem technických památek. Následně byly vybrány tři nejznámější technické památky v Ostravě, jakož to nejstarší a nejmladší důl v Ostravě a nejvýznamnější podnik Ostravy ve své době. Vybrané památky byly podrobněji charakterizovány podle předem stanovených okruhů. Tyto informace byly získány ze sekundárních dat, případně doplněny o informace poskytnuté zástupci jednotlivých památek. Pro získání validních dat bylo potřeba provést řízené rozhovory s jednotlivými zástupci vybraných technických památek, kdy během rozhovoru bylo potřeba analyzovat současný stav a využití památek v cestovním ruchu. Na základě tohoto sběru dat, bylo možné definovat, že zájem o technické památky se zvedá, ale jen v určité oblasti města Ostravy.

V poslední části je jako návrh pro budoucí využití památek produkt cestovního ruchu ve formě zájezdu do Ostravy, se zaměřením na jihočeskou klientelu. Produkt tvoří všechny tři vybrané technické památky, čímž dojde k upozornění na vybrané technické památky a představení právě účastníkům cestovního ruchu.

Během tvorby návrhu bylo cíleno na silné stránky jednotlivých památek, avšak se zohledněním stránek slabších. Dalším dílčím cílem návrhu bylo co nejvíce představit technické památky účastníkům cestovního ruchu a přesvědčit je k návštěvě těchto památek, čímž jednotlivým památkám vzroste návštěvnost, výnosy a také popularita.

7. Summary

The aim of this bachelor thesis was to characterize technical monuments as visitor attractions, analyze their present usage in tourism, and based on the results, optimize the options of the future utilization. Within the thesis, there are discussed tourism attractions, technical monuments, and their preservation.

The theoretical part of the thesis characterized tourism and focused on technical monuments. Also, it was explained how to classify technical monuments based on the common characteristics and their former purpose.

In the next (practical) part, Ostrava city was analyzed, and the main historical moments of the city were presented. These historical moments are very often bounded to the creation of technical monuments. Three most interesting monuments in Ostrava were thoroughly described. Those were the eldest and the most recent mines, and the most famous company in Ostrava. These monuments were characterized based on the prepared criteria. The data were obtained from literature with contribution from representatives of the monuments. To obtain valid data, semi-structured interview technique was used. Based on the data, it was concluded that the interest in technical monuments grows, but only in specific regions of Ostrava city.

In the last part of the thesis, a tour to Ostrava, focusing on the South Bohemia clients, was proposed. During the tour, the clients will see the selected monuments, which helps to widen the common knowledge of the technical monuments.

The design of the tour emphasizes the strengths of the monuments, but it also deals with the known drawbacks. Main purpose of the tour is to introduce technical monuments to new clients in an interesting way, which results in growth of the popularity and money earnings for the technical monuments.

Keywords: technical monuments, tour, tourism, region Ostrava, future utilization of technical monuments

8. Seznam literatury

Knihy

Galvasová, I., & kolektiv. (2008). *Průmysl cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

Goeldner, C. R., & Ritchie, J. R. B. (2014). *Cestovní ruch: principy, příklady, trendy*. Brno: BizBooks.

Hesková, M. (2011). *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy* (2., upr. vyd). Praha: Fortuna.

Charta průmyslového dědictví TICCIH. (2013). V Praze: České vysoké učení technické, Výzkumné centrum průmyslového dědictví Fakulty architektury.

Jakubíková, D. (2012). *Marketing v cestovním ruchu: jak uspět v domácí i světové konkurenci* (2., aktualiz. a rozš. vyd). Praha: Grada.

Klát, J., & Matěj, M. (2006). *Národní kulturní památka Důl Michal/Petr Cingr v Ostravě*. V Ostravě: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ostravě.

Lednický, V. (2004). *Využití technických památek v českém cestovním ruchu*. Ostrava: VŠB – Technická univerzita.

Malá, V. (1999). *Cestovní ruch: (vybrané kapitoly)*. Praha: Vysoká škola ekonomická.

Matěj, M., Korbelářová, I., & Tejzr, L. (2014). *Kulturní dědictví Vítkovických železáren*. Ostrava: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ostravě.

Mazáč, J. (2003). *Technické kulturní památky*. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita.

Middleton, V. T. C., Fyall, A., & Morgan, M. (2009). *Marketing in travel and tourism* (4th ed). London: Butterworth-Heinemann.

Návštěvnost turistických cílů 2017. (2018). Praha: CzechTourism.

Novotná, D. (2008). *Technické památky: objevujte krásy ČR se společností Skanska* (2. vyd). Praha: Pro společnost Skanska CS vydalo nakl. Olympia.

Pásková, M., & Zelenka, J. (2002). *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj.

Pelsmacker, P. de, Geuens, M., & Bergh, J. van den. (2003). *Marketingová komunikace*. Praha: Grada.

Renner, B., Jiřík, K., & Kroček, M. (2010). *Ostrava včera a dnes*. Ostrava: Librex

Zamazalová, M. (2010). *Marketing* (2., přeprac. a dopl. vyd). V Praze: C.H. Beck.

Web

Landek Park [Online]. (n.d.). Retrieved April 03, 2019, from <http://www.landekpark.cz/domu>

OstravaInfo [Online]. (2019, June 20). Retrieved April 11, 2019, from <https://www.ostravainfo.cz/>

Webové stránky

Autodoprava [Online]. (n.d.). Retrieved March 27, 2019, from <https://www.ckmaj.cz/index.php/autodoprava>

Důl Anselm/Eduard Urx v Ostravě-Petřkovicích [Online]. (2009). Retrieved April 03, 2019, from <http://www.zdarbuh.cz/reviry/okd/dul-anselmeduard-urx-v-ostrave-petrkovicich/>

Důl Anselm [Online]. (n.d.). Retrieved April 03, 2019, from <http://www.ostravafoto.cz/fotogalerie/dul-anselm>

Erhlich, P. (2013). Turismus a cestovní ruch [Online]. Retrieved November 26, 2018, from http://www.vitejtenazemi.cz/cenia/index.php?p=cestovni_ruch&site=spotreba

Evropská agentura pro životní prostředí, A. (c2018). Zaostrěno – voda ve městě [Online]. Retrieved November 26, 2018, from <https://www.eea.europa.eu/cs/themes/tourism?fbclid=IwAR0FrD4Ra9zva7mW3zh0HD577WnZpmMJLdHBmJ-EI154Tnvh6swTtBAMIXI>

Fotogalerie Trojhalí Karolina [Online]. (2019). Retrieved April 12, 2019, from <http://trojhali.cz/cs/fotogalerie-trojhal-karolina>

Havránek, P. (2016). Historie města [Online]. Retrieved March 04, 2019, from <https://www.ostrava.cz/cs/o-meste/historie-mesta>

Heřmanová, E., & Sommer, J. (c2012-2018). Archeologie industriální [Online]. Retrieved November 23, 2018, from http://www.artslexikon.cz//index.php?title=Archeologie_industri%C3%A1ln%C3%AD

Historie [Online]. (n.d.). Retrieved March 05, 2019, from <https://www.ostravainfo.cz/cz/o-ostrave/historie/>

Landek park: Kdo minul Landek, minul Ostravu, Ostrava, (n. d.), from <http://www.landekpark.cz/o-nas>

Národní památkový ústav [Online]. (n.d.). Technické památky Retrieved November 09, 2018, from <https://www.npu.cz/technicke-pamatky>

O nás [Online]. (n.d.). Retrieved March 27, 2019, from <http://www.hotelveronika.cz/o-nas/>

O Ostravě [Online]. (n.d.). Retrieved March 29, 2019, from <https://www.ostravainfo.cz/cz/o-ostrave/ve-zkratce/>

Ostrava musí odložit nasvětlení Mostu Miloše Sýkory [Online]. (2017). *Týden.cz*. Retrieved from https://www.tyden.cz/rubriky/relax/ostatni/ostrava-musi-odlozit-nasvetleni-mostu-milose-sykory_453918.html

Řízený strukturovaný rozhovor [Online]. (2015). Retrieved April 10, 2019, from <https://managementmania.com/cs/rizeny-strukturovany-rozhovor>

WorldTourismOrganisation, (2011). Statistics and Tourism Satellite Account. Retrieved from http://statistics.unwto.org/sites/all/files/pdf/unwto_tsa_1.pdf.

Příspěvky ve sborníku

Dvořáková, E. (2001). Ochrana technických památek. In *Otázky ochrany a péče o technické památky a průmyslové dědictví* (pp. 33-35). Ostrava: Státní památkový ústav v Ostravě.

Elektronické noviny

Halamka, J., & kolektiv. (2017). V Evropě se zvedá odpor proti turistům. Je jich moc, zlobí se místní. [Online]. *Idnes*. Retrieved from https://cestovani.idnes.cz/turisticke-destinace-protesty-benatky-dubrovnik-barcelona-pqz-/kolem-sveta.aspx?c=A170810_105558_kolem-sveta_hig

Zákony

Zákon o státní památkové péči, 1987 §2 (1987). Retrieved from <https://www.npu.cz/portal/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova->

pece/pravni-predpisy-a-mezinarodni-
dokumenty/zakon%20o%20st%20pamatkove%20peci.pdf

Články v časopisu

Heřmanová, E. (2011). Potenciál technických památek v kontextu rozvoje cestovního ruchu v Česku. *Geografické Rozhledy*, 21(1), 22-23.

Heřmanová, E. (2014). Soudobé přístupy ke stavebním památkám (nejen v Praze). *Geografické Rozhledy*, 23(4), 22-23.

Elektronických článků

Daňková, K. (2016). Nejen zámek či hrad, ale i černouhelný důl může mít svého kastelána [Online]. Retrieved from <https://ostrava.rozhlas.cz/nejen-zamek-ci-hrad-ale-i-cernouhelnny-dul-muze-mit-sveho-kastelana-6958612>

9. Seznam obrázků a tabulek

Obrázek 1: Důl Michal	28
Obrázek 2: Důl Anselm	29
Obrázek 3: Dolní oblast Vítkovice	29
Obrázek 4: Trojhalí Karolina	30
Obrázek 5: Most Miloše Sýkory	30
Tabulka 1: Návštěvnost vybraných technických památek v období 2007-2009 (v tis. návštěvníků)	21
Tabulka 2: Návštěvnost památek Vědy a techniky (v tis. návštěvnících)	22
Tabulka 3: Charakteristika vybraných technických památek	31
Tabulka 4: Analýza současného stavu technických památek	34
Tabulka 5: Výpočet nákladů na dopravu	41
Tabulka 6: Výpočet nákladů na řidiče	41
Tabulka 7: Výpočet nákladů na průvodce	42
Tabulka 8: Výpočet nákladů na ubytování	42
Tabulka 9: Orientační ceny vstupného	44
Tabulka 10: Shrnutí celkové kalkulace zájezdu	45

10. Seznam příloh

Příloha č. 1: Rozhovor Důl Michal

Příloha č. 2: Rozhovor Dolní oblast Vítkovice

Příloha č. 3: Rozhovor Landek Park

Příloha č. 1

Rozhovor Důl Michal

1, Návštěvnost – tabulka zaslaná emailem.

2, Víte, jaký podíl v návštěvnosti mají Jihočeši?

Ne. I když se návštěvníků dotazujeme odkud k nám zavítali, případně nám to už sami hlásí, z jaké dálky přijeli.

3, Zaměřujete se na konkrétní segment návštěvníků? Zda důl navštěvují více školy, senioři, rodiny s dětma apod.

Ne.

4, Jaká je kapacita objektu?

Na jednoho průvodce počítáme 25 návštěvníků. Najednou mohou jít 3-4 průvodci z různých míst.

5, Máte nějaký rezervační systém?

Ne nemám, návštěvníci se mohou objednávat buď telefonicky, nebo přes email. Není taková návštěvnost, abychom mohli platit firmám za systém.

6, Je potřeba je dopředu na prohlídku objednávat, nebo návštěvník může přijít kdykoliv?

Návštěvník může přijít kdykoliv, není potřeba se předem objednávat. Předem máme stanovené časy prohlídek, takže návštěvník může kdykoliv přijít a přidat se do prohlídky. Netýká se hromadných návštěv, zájezdy, skupin s více jak 15 osobami.

7, Jaký je minimální počet návštěvníků, aby se uskutečnila prohlídka?

Podle návštěvního řádu musí být minimálně 5 osoba na prohlídku, ale když přijde jeden člověk, tak ho nepošleme domů, ale prohlídku s ním uskutečníme.

8, Máte nějakou sezonnost? Pociťujete, kdy je sezona?

Ano, máme otevřeno oficiálně od 1. dubna do 31. října, ale není problém si kdykoliv jindy zavolat nebo se objednat a my vás tady provedeme. Je však lepší, když přijede skupinka minimálně 10 lidí než jeden člověk. Zvláště mimo sezonu dáváme přednost větším skupinám (hlavně na soboty a neděle).

9, Máte nějakou zpětnou vazbu od návštěvníků, např. co jim chybí v objektu?

Nemáme. Máme pouze knihu návštěv při východu a tam je většinou jen samá chvála.

10, Víte největší motivaci, proč se návštěvníci jezdí?

Spíše pocítujeme, že návštěvníky odrazuje, že nefáráme do dolu. Je to obtížnější pak návštěvníkům vysvětlovat co tady všechno je. Největší reklama je ale ústní, kdy návštěvníci, co už u nás byli řeknou ostatním, jaké to tady bylo. Nemáme takovou reklamu jako např. Landek nebo Dovníí oblast Vítkovic. Jsme výjimečný areál.

11, Ted' mám takovou citlivější otázku, pokud nechcete nemusíte odpovídat a klidně nemusíte říkat ani přesné číslo stačí zaokrouhlit. Jaký máte rozpočet na marketingovou komunikaci (např. PR, propagace atd.)?

Máme webové stránky, Facebook, pořádáme výstavy, které jsou zdarma, platí se pouze vstup do areálu, koncerty na určených místech. Rozpočet pak v minulém roce jsme měli 20 000,- Kč / rok.

12, Máte nějaké spolupráce s CK nebo s CA?

Nemáme. Cestovky se ozývají samy. Když se jim to u nás osvědčí, tak se sem vrací.

13, Máte spolupráce s nějakým poskytovatelem služeb, nebo s někým jiným? (např. restaurace)

Máme vlastní restauraci, kde vaříme typické havířské jídlo. Pořádné těžké jídlo, žádné zeleninové saláty. Jinak úzce spolupracujeme s Městským úřadem Michálkovic. Oni nám pomáhají dotačně a my jim zase na oplátku poskytujeme prostory na různé akce. Dále také spolupracujeme s Ostravskou univerzitou, kde například umělcům zajišťujeme prostory pro výstavy.

14, Máte nějaký vlastní produkt?

Naše návštěvnost není moc veliká. Ležíme ve stínu Zoo Ostrava, kde návštěvníci během cesty sem zastaví a už v Zoo zůstanou a k nám nepřijedou.

Máme. Pokud jste myslela vlastní výrobek, tak máme – medaile s naším dolem.

Pokud nějakou extra trasu, tak nabízíme noční prohlídku buď na objednávku nebo oznámíme termín, kdy bude uskutečněna. Akce není pravidelná.

Doplňující informace:

Důl Michal patří pod ÚPS v Kroměříži, kde mají i pod správou PR komunikaci.

Hodně sem jezdí návštěvníci z Prahy a Východních Čech.

Průvodce se vypůjčujeme s Landekem.

Je zde také industriální stezka, kterou propaguje a vytvořil kraj. Jedná se o regionální rozvoj. Průvodně tato stezka zahrnovala 12 zastávek a objektů a nyní je tam 15.

Návštěvníkům vždy doporučujeme absolvovat takový trojúhelník, kde poznají celou práci horníka. Tady na Dolu Michal se návštěvníci dozví, co všechno musel horník udělat, než vůbec šel do dolu. V Landek Parku se zase můžou podívat přímo do dolu a jak vypadala práce pod povrchem a v Dolní oblasti Vítkovic poznají, jak se dál uhlí zpracovávalo a co vše se z něj dalo dělat.

Kolem Dolu Michal a Michálkovicemi probíhá naučná Permoníková stezka. Začátek i konec je na točně trolejbusů.

Doplňující otázky:

Chci se ještě zeptat, zda návštěvnost za minulé léta obsahuje i návštěvnost na akcích, které se v areálu pořádaly?

Měli jsme, ale od poloviny roku 2017 už je neuvádíme.

Otázky zodpovídal pan Ing. Miloslav Rucki, průvodce a pracovník návštěvníckého centra Dolu Michal.

Příloha č. 2

Rozhovor Dolní oblast Vítkovice

1, Jakou jste měli návštěvnost v minulém roce a v roce 2017?

1 600 000 návštěvníků. A v roce 2017 byla návštěvnosti okolo 1,5 mil. Návštěvníků.

2, Víte, jaký je podíl Jihočechů v návštěvnosti?

Nesegmentujeme. My od letošního roku si vedeme evidenci cizinců, ale kvůli GDPR nemůžeme evidovat odkud přesně jsou návštěvníci z tuzemska. Kdysi jsme si to vedli, ale bohužel nyní už to nelze.

3, Zaměřujete se na konkrétní skupinu návštěvníků?

Neřešíme to.

4, Víte, jakou má kapacitu objektu?

Na Colours of Ostrava 40 tis. návštěvníků. Kapacitu ví kolegové na recepci jednotlivých světů techniky. Víím, že na Bolt tower na nástavbě může být max. 100 lidí, ale světy techniky jsou samostatné jednotky, takže to bohužel nevím.

5, Jaký máte systém návštěv? Musí se objednat návštěvníci?

Rezervace lze provést emailem, na našich stránkách je rezervační online systém nebo telefonicky. Větší skupiny vždy požadujeme rezervaci, když už nám zavolají, tak aby nám to napsali i emailem ať máme nějakou komunikaci, aby to bylo dohledatelné.

6, Když tedy přijde individuální návštěvník, tak může jít na prohlídku?

Ano, pokud je volno tak může jít na prohlídku, jsou dané časy prohlídek, ale v létě doporučujeme rezervaci, protože bývá plno a kapacita prohlídek je omezena.

7, Není tedy problém provést větší skupinu?

Nikdy nejdou prohlídky naráz s takhle velkou skupinou. Větší skupina se rozdělí na dvě menší skupiny. Musí se ovšem objednat skupina předem aby se zajistil průvodce.

8, Kdy máte hlavní sezonu?

Leden a únor je u nás slabší, ale jinak u nás sezóna nekončí. Jakmile se oteplí, tak návštěvnost se zvýší. Od března do listopadu, bych řekla, že tak naše sezóna trvá.

9, Máte zpětnou vazbu od návštěvníků?

Přes internet je možné dávat recenzi přes portál Tripadvisor, nebo nám návštěvníci posílají email, pokud s námi komunikovali přes email, nebo máme tady bedýnku, kde mohou návštěvníci vhazovat své podněty.

10, Víte i co tady návštěvníkům chybí?

Neplacené záchody, to je největší problém. Pak samozřejmě jsou i skupiny, např. z Polska, kde se návštěvníci diví, že zde nejsou kolotoče apod.

11, Víte, jaká je největší motivace návštěvníků navštívit tuto památku?

Protože je zde Unikátní areál. Lidé, co nejsou tknutí technikou nebo výrobou železa, tak se zhrozí, ale poté vejdou dovnitř a žasnou. Ti, co mají rádi industriál, tak jsou hodně nadšení našim areálem. Samozřejmě se najdou i jedinci, kteří si řeknou proč by se měli dívat na rezavé železo. Je hodně lidí, co přijede z druhé strany republiky a žasnou nad tím, jak je Ostrava hezká a že netušili, že zde něco takového je.

12, Jaký máte rozpočet na marketingovou komunikaci?

Netuším. Máme samostatné marketingové oddělení.

13, Jaké metody marketingové komunikace používáte k propagaci?

Facebook, Instagram a všechny sociální sítě, webovky a rádio Orion atd.

14, Spolupracujete s nějakou firmou případně poskytovateli služeb?

DOV má spoustu partnerských firem, kteří nám dávají příspěvky a za to mají např. úlevy na vstupném. Největším našim partnerem je Plzeňský prazdroj, Auto Heler atd. Přímo na našich stránkách jsou tyto firmy vypsány.

15, Spolupracujete s nějakou cestovní kanceláří?

To teprve začíná. Od ledna bylo vytvořené nové oddělení, které bude spolupracovat s cestovními kancelářemi a oslovovat je, ale to je momentálně ve formě vývoje. Budeme nabízet motivační bonusy pro cestovky jako např. slevy a procenta atd.

16, Máte nějaký vlastní produkt?

Produkt jsou prohlídky a samostatné světy techniky. Ještě se také řeší samostatné akce a vánoční balíčky apod.

17, Pořádáte nějaké akce?

Beats for love, Ostrava v Plamenech Oldies festival, Hip hop žije atd. Přes celé léto jsou zde festivaly. Jsou zde také kulturní akce v multifunkční aule Gong, ale to pouze pronajímáme prostor a nepořádáme to. Výstavy máme v Gongu, které se obměňují.

18, Jaký po minimální počet návštěvníků, aby se uskutečnila prohlídka?

Co se týče prohlídky vysoké pece, tak stačí jeden návštěvník a jdeme.

19, Vydáváte ročenky?

Vydáváme pouze tiskové zprávy, které jsou na webových stránkách.

Na otázky odpovídala Hana Plachá, recepční a zaměstnanec průvodcovského servisu.

Příloha č. 3

Rozhovor Landek Park

1, Víte, kolik lidí navštívilo v minulém roce Landek Park?

Celkově Dolní oblast Vítkovice navštívilo 1 600 000 návštěvníků. Samostatně Landek Park navštívilo cca 410 000 návštěvníků.

2, Víte, jaký podíl mají jihočeští turisté na návštěvnosti v parku?

Přesně to nepočítám a nesledujeme, ale řekl bych že zhruba 20 % návštěvnosti tvoří Jihočeši. Co se týče národů, tak nás nejvíce navštěvují Poláci, Litevci nebo Ukrajinci. Je to převážně z důvodu, že ležíme v blízkosti dálnice, takže je k nám snadná dostupnost.

3, Zaměřujete se na určitý segment návštěvníků?

Nejvíce k nám jezdí skupiny ze základních škol, převážně před hlavními prázdninami, kdy ve školách už bývá volnější program. Za poslední dobu se také zvýšila návštěvnost seniorů, kteří zde chodí kvůli nostalgii. Byla doba, kdy jsme měli opravdu návštěvnost nízkou, protože si hodně bývalých zaměstnanců řeklo „Proč bychom tam lezli, když jsme tam tolik let pracovali.“, ale postupem času se začali vracet a vzpomínat na dřívější časy.

4, Víte, jaká je kapacita objektu?

V dole nesmí být najednou více než 40 lidí. Takže jedna skupina prohlídky tvoří 20 lidí.

5, Jaký máte systém návštěv? Musí se návštěvníci předem objednat na prohlídku?

Bez ohlášení může přijít i jednotlivec. Určitě ho vezmeme na prohlídku, ale třeba si hodinu počká, než začne další prohlídka. Určitě však není problém provést jen jednoho návštěvníka.

6, Máte rezervační systém?

Ano, rezervační systém máme a stále ho zdokonalujeme. Máme také nové webové stránky.

7, Máte sezónu?

Ano máme. V lednu a v únoru je návštěvnost menší. Od března pak návštěvnost roste a největší návštěvnost je v letních měsících a poté opět návštěvnost klesá.

8, Máte nějakou zpětnou vazbu od návštěvníků? Např. co se jim tady nelíbí?

Ano. Často si stěžují na záchody nebo na to, že prohlídky jsou moc odborné. Na recepci máme listy, kde můžou návštěvníci napsat co se jim tady líbilo nebo nelíbilo. My pak každý měsíc vyhodnocujeme a děláme průzkum spokojenosti.

9, Víte, jaká je motivace turistů navštívit právě Landek?

Jedí sem kvůli historii hornictví, protože se jedná o těžkou práci. Taky zde jezdí kvůli sportu, relaxaci, kterou náš areál nabízí. Máme tady také víceúčelovou halu, restaurace, celkově jsme příměstská rekreační zóna.

10, Mám nyní takovou citlivější otázku, pokud nechcete nemusíte odpovídat anebo nemusíte říkat přesnou cifru, ale jaký máte rozpočet na marketingovou komunikaci?

Přesně jaký máme rozpočet nevím. To má na starosti jedno z oddělení, které tady máme. Ale jen třeba údržba webových stránek stojí půl milionu korun.

11, Spolupracujete s nějakou cestovní kanceláří?

Kdysi jsme zkoušeli nabídnout náš produkt cestovním kancelářím, ale všechny nás odmítly. Jezdili jsme i na veletrhy, kde jsme se nabízeli a měli jsme opravdu hezký stánek, kde jsme měli i důlní vozík a celý takový stánek nás stál 400 tis. Kč.

12, Máte vlastní produkt? (např. zájezd, nabídku výletů apod.)

Nezodpovězeno.

13, Spolupracujete s někým? Např. s restauracemi nebo jinými poskytovateli služeb?

Spolupracujeme s velkýma firmami jako je např. Plzeňský prazdroj, Radegast, České dráhy apod.

14, Pořádáte nějaké akce?

Máme tady akce jako Janáčkův máj a pak tady pronajímáme prostory a jsou tady nejrůznější firemní akce.

Doplňující informace:

Původně Landek patřil OKD, ale pak přijeli Američani, kteří už se rozkoukávali, že by tady celý areál koupili a předělali, protože už jsme neměli dostatek financí na další

provoz. Ti by ovšem tady nezachovali původní nástroje a zařízení a celou místní tradici. Ovšem dřív sem přijel pan Světlík a ten si nás vzal pod sebe a díky němu patříme pod Dolní oblast Vítkovic a můžeme fungovat, tak jak bychom chtěli.

Hodně taky vděčíme panu architektovi Josefu Pleskotovi, který tvrdí, že památka musí být využívána. Pomohl postavit třeba Gong z bývalého plynojemu.

Náš areál se skládá ze 3 částí – historická část (kolem příjezdové cesty)

Střed (sportovně-relaxační část areálu)

Klidová zóna (až k řece Odře – ke koridoru)

Po prohlídce v našem areálu je možnost relaxace.

V areálu se nachází 15 budov, které jsou prohlášené za kulturní památky a všechny tyto budovy jsou využívány k prezentaci.

Ve vilce plánujeme, že bude 17 apartmánů, aby se zde mohli návštěvníci i ubytovat.

Úspěch památky stojí na třech pilířích – musí tam být gastronomie, aby se měli kde návštěvníci najíst, potom musí mít historii a taky ubytování, aby měli návštěvníci kde složit hlavu a my tady všechny tyto věci máme.

Probíhá tady stabilizace objektů snažíme se tady vytvořit nabídku pro lidi, ale snažíme se to udržet v nějaké mezi a neudělat z toho tady lunapark. Chceme tady zachovat čistou přírodu a nestavět tady žádné skluzavky a kolotoče atd.

Kdo minul Landek, minul Ostravu.

Na otázky odpovídal Ing. Lumír Plac, ředitel Landek Parku.